

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

KOMPARACE UKAZATELŮ TESTŮ INDIVIDUÁLNÍCH DOVEDNOSTÍ PŘEHAZOVANÉ
SPECIÁLNÍCH OLYMPIÁD S REÁLNÝM UMÍSTĚNÍM V NÁRODNÍM TURNAJI

Bakalářská práce

Autor: Denisa Růžičková, Aplikované pohybové aktivity

Vedoucí práce: prof. PhDr. Hana Válková, CSc.

Olomouc 2014

Jméno a příjmení autora: Denisa Růžičková

Název diplomové práce: Komparace výsledků testů individuálních dovedností v přehazované Speciálních olympiád s reálným umístěním v národním turnaji

Vedoucí diplomové práce: prof. PhDr. Hana Válková, CSc.

Rok obhajoby: 2015

Abstrakt

Záměrem této bakalářské práce je zhodnotit výsledky turnaje přehazované Speciálních olympiád a testů individuálních dovedností prováděných na sportovcích jednotlivých družstev, která se turnaje v Dřevěnici účastnila. A to v kategoriích chlapci, smíšená (chlapci a dívky v jednom týmu) a sjednocená skupina A a B (sportovci s mentálním postižením s partnery bez postižení). Celkem se zúčastnilo turnaje 119 sportovců a z toho bylo 83 mužů a 36 žen, dále 15 partnerů (mužů i žen). Celkem zde bylo 20 družstev.

Cílem této bakalářské práce je zjistit existenci (ne-existenci) vztahu mezi testy IST (Individual Skill Test – testy individuálních dovedností) a dosažením umístění v soutěži týmovým výkonem. Data byla získána na 16. ročníku turnaje přehazované v Dřevěnici pořádaným Českým hnutím speciálních olympiád. Sportovci byli během turnaje testováni testy individuálních dovedností (IST – Individual Skill Test). Data byla zpracována deskriptivní statistikou a rozdělena do tabulek. Podrobné výsledky turnaje jsou doloženy.

Z výsledků vyplynulo, že družstva jsou rozdělena do kategorií podle odpovídajících individuálních výsledků. Muži byli jasně lepší v IST. Sjednocená přehazovaná je vhodná pro sportovce s nižší úrovní v IST, které jsou odrazem jejich úrovně intelektové i motorické.

Klíčová slova: mentální postižení, Speciální olympiáda, unified (sjednocené) sporty, přehazovaná, testy individuálních dovedností, týmový výkon

Souhlasím s půjčováním této diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and Suriname: Denisa Růžičková

Thesis Title: Comparison of Test Results of Individual Skills Test in Special Olympics Throw Ball and Real Position in the National Tournament

Thesis Supervisor: prof. PhDr. Hana Válková, CSc.

Year of defence: 2015

Abstract

Purpose of this Bachelor's thesis is evaluation of Special Olympics throw ball tournament results and individual skill tests which were implementing on sportsmen from particular teams which were competing in Dřevěnice. And it was in categories – boys, mixed (boys and girl in one team) and unified group A and B (sportsmen with mental retardation with intact partners). In conclusion 119 sportsmen attend the tournament, 83 men, 36 women, 15 partners (men and also woman). On the whole there were 20 teams.

Goal of this Bachelor's thesis is fading out existence (non-existence) of relation among IST tests (Individual Skill Test) and reaching final order in competition by team work. Data were got on 16. Year throw ball tournament in Dřevěnice organized by Czech Special Olympics. Sportsmen were testing during the tournament by individual skill test (IST). Data were processing by descriptive statistics and devided to charts. Detailed results of tournament are documented.

From results is clear that teams are devided to the categories by appropriate individual results. Men wre clearly better in IST. Mixed throw bal lis good for sportsmen with Loir score in IST which is reflection of their intellectual and motor skills level.

Keywords: Mental Disabilities, Special Olympics, Unified Sports, Throw Ball, Individual Skill Test, Team Performance

I agree the thesis paper to be lent withing the library service.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně pod vedením prof. PhDr. Hany Válkové, CSc. Uvedla jsem všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 21. 11. 2014

.....

Děkuji paní prof. PhDr. Haně Válkové, CSc. za vedení, pomoc a cenné rady, které mi napomohly sepsat tuto diplomovou práci. Dále děkuji Českému hnutí Speciálních olympiád za jejich spolupráci, bez které by nebylo možno provádět výzkum a Sportovnímu klubu Radost Žampach za uskutečnění turnaje v přehazované v Dřevěnici.

Obsah

1 ÚVOD	9
2 SYNTÉZA POZNATKŮ	10
2.1 Mentální postižení	10
2.1.1 Definice mentálního postižení	10
2.2 Emocionální chování osob s mentálním postižením	12
2.3 Práva osob s mentálním postižením	13
2.3.1 Způsobilost k právním úkonům	15
2.4 Sportovní výkon	15
2.5 Sportovní trénink	16
2.6 Motivace ve sportu	17
2.7 Sportovní družstvo	18
2.8 Testování	18
2.8.1 Pojem testování	18
2.8.2 Pojmy v testování	19
2.9 Sport u osob s mentálním postižením	20
2.9.1 International Sports Federation for people with Intellectual Disability	21
2.9.2 Special Olympics International	22
2.9.3 Rozdíly mezi INAS - FID (ČSMPS) a SOI (ČHSO)	23
2.9.4 Program zdravý atlet	24
2.9.5 Sjednocené sporty	24
2.10 Volejbal	24
2.11 Přehazovaná	25
2.12 Testy individuálních dovedností (IST)	26
3 CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	27
4 METODIKA	28
4.1 Charakteristika účastníků	28
4.2 Sběr dat	29
4.3 Zpracování dat	30
4.4 Proces výzkumu	30
5 VÝSLEDKY	31
5.1 Celkové výsledky individuálních dovednostních testů (IST)	31

5.1.1 Družstva v kategorii chlapci.....	31
5.1.2 Družstva v kategorii smíšená	31
5.1.3 Družstva v kategorii sjednocená skupina A	32
5.1.4 Družstva v kategorii sjednocená skupina B	33
5.2 Výsledky disciplín testů individuálních dovedností (IST).....	33
5.2.1 Kategorie chlapci.....	34
5.2.2 Kategorie smíšená	35
5.2.3 Kategorie sjednocená	36
5.3 Celkové výsledky žen.....	37
5.4 Srovnání výsledků	38
5.4.1 Kategorie chlapci.....	38
5.4.2 Kategorie smíšená	39
5.4.3 Kategorie sjednocená skupina A	39
5.4.4 Kategorie sjednocená skupina B	40
6 DISKUZE.....	41
7 ZÁVĚRY	43
8 SOUHRN	45
9 SUMMARY	46
10 REFERENČNÍ SEZNAM.....	47
11 PŘÍLOHY.....	49

1 Úvod

Díky studium aplikovaných pohybových aktivit a setkáním se speciálními olympiádami, jsem se rozhodla zpracovat bakalářskou práci zaměřenou na testování sportovců individuálními testy dovedností (Individual Skill Test, zkratka IST) a výsledky turnaje přehazované v Dřevěnici.

Speciální olympiády jsou mezinárodním programem a dávají možnost všem mentálně postiženým sportovcům sportovat celoročně. Umožňují jim ukázat se na soutěžích a předvést co se naučili. Také je učí dodržovat pravidla a chování fair play, což je pro sportovce velmi důležité. Sportovci tyto pravidla musí dodržovat a měli by se chovat přátelsky k ostatním sportovcům a trenérům. Na všech těchto akcích je zakázán alkohol a jakékoli podpůrné či omamné látky. Nejdůležitější je pro sportovce je motivace. Díky ní hrají naplno a snaží se o co nejlepší výsledky. Přehazovaná je pro sportovce výborný sport, který je učí týmové spolupráce a techniky s míčem. Dále taky procvičují prostorovou orientaci a motoriku. Je to skvělá příprava pro další sporty. Přehazovaná se stala národním sportem a je akreditována. Akreditovat ji nechala Mezinárodní organizace Speciálních olympiád (Special Olympics International, zkratka SOI). Kromě přehazované se zde nachází další sporty jako košíková nebo vybíjená.

Úvahou této práce je vliv individuálních testů na celkové pořadí a hru v turnaji a opačně.

2 SYNTÉZA POZNATKŮ

2.1 Mentální postižení

2.1.1 Definice mentálního postižení

„Osobou s mentálním postižením myslíme jedince, který je díky svým intelektovým schopnostem limitován v běžném životě především v oblasti sociální. Kromě toho najdeme jistá specifika i v oblasti ontogeneze psychomotoriky, komunikačních schopnostech atd.“ (Ješina, Janečka et al., 2008,55).

Mentální retardace je postižení centrální nervové soustavy a může být podmíněná geneticky. Poruší se tedy genetická struktura autozomů, pohlavních chromozomů, nebo je zde genová porucha či nějaké omezení intelektového vývoje. Porucha může nastat v prenatálním nebo postnatálním vývoji. Jde tedy hlavně o porušení mozku, ke kterému se mohou připojit další vady, jako jsou poruchy řeči nebo specifické emoční chování (Vágnerová, 2012).

Pojem mentální postižení

Mentální postižení je nadřazený pojem, který v sobě zahrnuje jak mentální retardaci, tak i demenci (Valenta & Müller, 2003).

Pojem mentální retardace

Pojem mentální retardace vychází z latinských slov „mens“ (mysl, duše) a „retarde“ (opozdit, zpomalit); doslovný překlad by tedy zněl „opožďení (zpomalení) mysli“. Ve skutečnosti je mentální retardace podstatně složitější syndromatické postižení, které postihuje nejenom psychické (mentální) schopnosti, ale celou lidskou osobnost ve všech jejích složkách (Slowík, 2007, 109).

Klasifikace

Při klasifikaci mentální retardace se používá v současnosti 10. Revize mezinárodní klasifikace nemocí, kterou zpracovává Světově zdravotnická organizace v Ženevě. Vstoupila v platnost od roku 1992.

Dle WHO (Světová zdravotnická organizace) se stupně mentálního postižení dělí na :

- Lehká mentální retardace (F70) – IQ 69-50
- Středně těžká mentální retardace (F71) – IQ 49-35
- Těžká mentální retardace (F72) – IQ 34-20

- Hluboká mentální retardace (F73) – IQ 19 a nižší

Dále také existují:

- jiná mentální retardace (F78)
- nespecifikovaná mentální retardace (F79)

WHO dělí poruchy psychického vývoje na:

- specifické vývojové poruchy řeči a jazyka (F80)
- specifické vývojové poruchy školních dovedností (F81)
- specifická vývojová porucha motorické funkce (F82)
- pervazivní vývojové poruchy (F84)

Retrieved from the Word wide web 1.10.2014 :

<http://apps.who.int/classifications/icd10/browse/2010/en#/F70-F79>

Lehká mentální retardace (F70)

Umí používat řeč účelně v každodenním životě. Většina dosáhne nezávislosti v osobní péči. Jejich potíže se projevují ve škole při psaní a čtení. A mohou mít zaměstnání (Švarcová, 2011).

Středně těžká mentální retardace (F71)

Je u nich opožděn rozvoj chápání a používání řeči. Mají omezenou schopnost starat se samy o sebe a jejich zručnost. V dospělosti jsou schopni vykonávat jednoduchou manuální práci (Švarcová, 2011).

Těžká mentální retardace (F72)

Je podobná středně těžké mentální retardaci. Snížená úroveň schopností je zde vyšší. Mají poruchu motoriky a další vady, což prokazuje poškození nervového systému. Vzdělávání u těchto osob je omezené (Švarcová, 2011).

Hluboká mentální retardace (F73)

Jsou těžce omezeni ve schopnosti porozumět požadavkům a jejich provedení. Mnoho osob je imobilních nebo jsou omezeny v pohybu. Bývají schopni rudimentální neverbální komunikace. Péče o sebe není žádná nebo nepatrná. Vyžadují stálou pomoc a dohled (Švarcová, 2011).

Jiná mentální retardace (F78)

Tato kategorie je používána jen tehdy, když nejde přesně stanovit stupeň intelektové retardace obvyklými metodami, kvůli přidruženým nemocem či postižením (Švarcová, 2011).

Nespecifikovaná mentální retardace (F79)

Mentální retardace je zde prokázána, ale není dostatek informací pro zařazení jedince do uvedených skupin (Švarcová, 2011)

V uvedené klasifikaci není termín „mírná mentální retardace“. Tento termín se již u nás nepoužívá. Takové to snížení úrovně rozumových schopností nesouvisí s poškozením mozku, ale je zapříčiněno jinými faktory. Například genetickými nebo sociálními. Děti, u kterých došlo k opožděnému rozumovému vývoji z jiných příčin, ne kvůli poškození mozku, nejsou považovány za mentálně postižené (Ješina, Kudláček et al., 2011).

2.2 Emocionální chování osob s mentálním postižením

M. Dolejší (1978) uvádí že, chování lidí s mentální retardací vedle značné úzkostlivosti, je charakteristické u některých dětí i ve starším věku a v dospívání hlavně při styku s dospělými, je řízeno dvěma zvláště výraznými tendencemi: vyhýbáním se všemu novému a neznámému (ať už jde o podměty, úkoly, situace, role) a závislostí na bezprostřední odměně, pochvale, povzbuzení. To ukazuje, že úroveň sebekontroly jejich chování je zpravidla velmi nízká. Pokud se dospělému podaří navázat s nimi kontakt a získat jejich důvěru, přijímá uložený úkol především proto, aby se mu zavděčil, a nikoli proto, že mají zájem splnit zadaný úkol.

Děti jsou znevýhodněni například i v testových situacích. Nezvládají jejich podmínky, a proto nepodají maximální výkon úměrný svým schopnostem. Nejvíce se to projevuje u dětí s autismem nebo jeho rysy. Tresty u těchto dětí nemají žádnou efektivitu.

Obecně platí, že city těsně souvisejí s potřebami a jejich uspokojováním. Každý předmět, jev, skutek, který uspokojuje některou potřebu člověka, vyvolává kladné prožitky. Předměty, jevy, skutečnosti, překážející uspokojování potřeb, podněcují prožitky záporné. V učebnicích psychologie se city obvykle dělí na vyšší a nižší (emoce). Vyšší city jsou spojovány s uspokojováním duchovních potřeb, nižší city s uspokojováním organických potřeb. Ve vyšších citech se prolíná spojení citů a myšlení. Nezralost osobnosti mentálně postiženého dítěte, podmíněná především zvláštnostmi rozvoje jeho potřeb a intelektu, se projevuje i v četných zvláštnostech jeho emocionální sféry (Švarcová, 2003, 46).

City mentálně postiženého jedince jsou na úrovni dítěte. U malých dětí se jejich spokojenost projevuje radostí a nespokojenost pláčem či zlobou. Tak je to i u těchto jedinců. Může se nám zdát, že některé situace prožívají abnormálně. Nemají emoční „stopku“ (absence procesů inhibičních), tedy nerozpoznají, kdy už je toho moc nebo naopak neprojeví zájem. Nedokáží tedy naplno ovládat city svým intelektem. Naopak dovedou mít rádi své blízké a dát jim to plně najevo. Připadá nám, že jsou stále pozitivní. Jsou ochotni každému pomáhat a chtějí být v centru dění. Pokud se k nim lidé chovají vlídně a přátelsky, zpravidla toto chování oplácejí. Dovedou však oplatit i nelaskavé a zlé chování. S věkem tato intenzita emočního chování klesá. Zdravé dítě má rychlý proces utváření zkušeností. U dětí mentálně postižených je tento proces pomalý a má určité odchylky. U bezvýznamné narážky se může přivodit silná a dlouhodobá reakce. Velký pozor se musí dávat u jedinců s epilepsií, kde se velmi snadno a rychle vyvolá epileptický šok. Dále mívají velké výkyvy nálad, které mohou přejít do euforie. Mohou být i apatičtí tedy lhostejní, což může znamenat, že se blíží nemoc nebo záchvat. Každý jedinec je však originál a má své charakteristické rysy a projevy. Emoce mají v jejich životě důležitý význam a jsou největšími činiteli jejich vývoje. Pokud prožívají pozitivní emoce, zvyšuje to jejich kvalitu života a jejich jistotu. I děti s těžkou mentální retardací jsou schopny odpovědět pozitivní reakcí. Větší pozornost potřebují děti, které vyrůstají v ústavech nebo disfunkčních rodinách, než děti, které žijí ve funkční rodině (Švarcová, 2003).

K takovým to jedincům musíme přistupovat a chovat se k nim adekvátně podle zjištění hloubky mentální retardace a zdravotního stavu. Vyvarovat se hrubosti ale i přílišné lásky k nim.

2.3 Práva osob s mentálním postižením

Práva osob s mentálním postižením se stala součástí mezinárodního práva i norem stojících mimo jeho rámec, představujících však souhrn deklarácí, cílů a idejí, jež jsou vyjádřena v různých závazných (někdy jen doporučujících) stanoviscích mezinárodních organizací. Aniž by tyto deklarace (výzvy) byly součástí mezinárodního práva v jeho obvyklém chápání, v některých případech, při dlouhotrvajícím užívání a dodržování mají možnost stát se součástí mezinárodního tzv. soft práva, tedy v jisté formě obecné přijatelných a dodržovaných mezinárodních zvyklostí (Valenta, Michalík, Lečbych et al., 2012, 64).

Valenta, Michalík, Lečbych et al. (2012) uvádí, že na světě žije 600 milionů lidí a z toho je přibližně 10 %, kteří mají nějakou formu tělesného, psychického nebo smyslového postižení. Počet mentálně postižených osob nelze zjistit.

Ochranou těchto osob se zabývá několik organizací. Organizace spojených národů (OSN) má zásady, které vycházejí z respektu lidských práv, svobody a rovností mezi lidmi. Deklarace práv

mentálně postižených osob vznikla v roce 1971. Snažila se o normy, které by daly příklad vztahu k daným skupinám. Dále pak vyhlášení Mezinárodního roku osob s postižením vzniklé v roce 1981, kde měli dva cíle. Všeobecnou rovnost a zapojení mentálně postižených osob do běžného společenského života. To zahájilo Dekádu OSN pro osoby s postižením, díky níž pak byla přijata Standardní pravidla pro vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením. V roce 1991 bylo přijato Valné shromáždění OSN a soubor pravidel pro ochranu osob s mentálním postižením. V roce 2003 byly zahájeny práce na komplexní mezinárodní úmluvě o ochraně a podpoře práv osob s mentálním postižením. V roce 2008 3. května vstoupila v platnost (Valenta, Michalík, Lečbych et al., 2012).

V roce 1971 20. prosince byla vyhlášena Deklarace práv mentálně postižených osob. Má sloužit na ochranu několika práv. Mentálně postižený by měl mít stejná práva jako ostatní lidské bytosti. Má právo na zdravotní péči. Na ekonomické zabezpečení a slušnou životní úroveň. Právo žít s vlastní rodinou nebo s kvalifikovaným opatrovníkem. Ochranu před zneužíváním a nevhodným zacházením (Valenta, Michalík, Lečbych et al., 2012).

Obecně závazné jsou tyto dokumenty:

- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (evropská, 1953).
- Evropská úmluva o lidských právech a biomedicíně (1999, pro ČR vstoupila v platnost 1. 10. 2001).
- Evropská sociální charta, Rada Evropy 1961 (č. 14/2000 Sb. m. s., kterou Česká republika ratifikovala s výhradami, tzn. některá její ustanovení nejsou pro ČR platná).
- Evropský zákoník sociálního zabezpečení (sdělení MZV č. 90/2001 Sb.).
- Evropská úmluva o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení, 1987 (sdělení MZV č. 9/1996) (Valenta, Michalík, Lečbych et al., 2012, 67).

Právně nezávazné jsou například:

- Doporučení Rady Evropy [Rec(2006)5] Akční plán na podporu práv a plného zapojení osob se zdravotním postižením do společnosti: zlepšení kvality života osob se zdravotním postižením v Evropě 2006-2015.
- Doporučení Rady Evropy [Rec(2005)5] o právech dětí žijících v ústavěch.
- Doporučení Rady Evropy [Rec(1999)4] o zásadách právní ochrany dospělých nezpůsobilých osob (Valenta, Michalík, Lečbych et al., 2012, 67).

Z norem a proklamací platných či vyhlášených v Evropské unii je možno uvést například:

- Směrnice Rady 2007/78/EC, pro rovné zacházení v povolání a zaměstnání.
- Návrh Evropské směrnice rovného zacházení pro lidi se zdravotním postižením.
- Doporučení Rady ES č. 92/441 o společných kritériích dostatečných zdrojů a sociální pomoci v systémech sociální ochrany.
- Rovné příležitosti pro osoby s postižením: Evropská akční plán (2004-2010).
- Sdělení Evropské komise – k postavení zdravotně postižených osob v Evropské unii: Evropský akční plán 2008-2009 (dokument KOM /2007/738 final. 26. 11. 2007).
- Prohlášení Evropského parlamentu ohledně diskriminace a institucionalizace dětí se zdravotním postižením v Evropské unii 5. 3. 2008.
- Revoluce Rady EPSCO o postavení osob se zdravotním postižením v Evropě (dokument č. 6769/08), 29. 2. 2008 (Valenta, Michalík, Lečbych et al., 2012, 67).

2.3.1 Způsobilst k právním úkonům

Podle Valenty, Michalíka, Lečbycha et al. (2012, 68) „žije v současné době v České republice přibližně 24 000 osob zbavených způsobilosti k právním úkonům a necelé 4 000 osob v této způsobilosti omezených. Omezení, nebo dokonce zbavení způsobilosti k právním úkonům těmito lidem značně komplikuje a limituje možnost zařazení do běžného života včetně pracovního uplatnění a přitom rozsah omezení často neodpovídá jejich skutečným schopnostem“.

I když je chceme jen chránit, měli bychom si uvědomit, že spoustu věcí někteří zvládnou sami nebo s našim dohledem. Většina je schopná udělat rozhodnutí týkající se práce nebo cokoli jiného. Jen potřebují vědět, že za nimi stojíme a necháme je se projevit.

„Je však třeba vždy zdůrazňovat, že i člověk (případně) zbavený způsobilosti k právním úkonům je způsobilý mít práva“ (Valenta, Michalík, Lečbych et al., 2012, 68).

Vše je v Listině základních práv a svobod. Také je zde napsáno, že každý může vlastnit majetek a ten může nabýt i osoba zbavená právních úkonů. Může to být dědictví, dávka sociální péče nebo mzda za práci. Dále má právo na vzdělání, zdravotní péči a další věci, které jsou zde popsány v Listině práv a svobod (Valenta, Michalík, Lečbych et al., 2012).

2.4 Sportovní výkon

Nositelem sportovního výkonu je sportovec. Sportovní výkon je vnějším projevem, v němž se integrují mnohostranné (tělesné i duševní) schopnosti jedince. Má povahu cílevědomého,

účelného a vysoce ekonomického jednání, které je tréninkem dovedeno do vysoké úrovně dokonalosti (Choutka., 1981, 15).

Sportovní výkony se realizují ve specifických pohybových činnostech, jejichž obsahem je řešení úkolů, které jsou vymezeny pravidly příslušného sportu a v nichž sportovec usiluje o maximální uplatnění výkonových předpokladů. Tyto činnosti, ovlivňované vnějšími podmínkami provedení, představují určité požadavky na organismus a osobnost člověka (Jansa, Dovalil et al., 2007, 140).

Zatímco sportovní výkon je aktuální projev osobnosti a organismu člověka, dispozice opakovaně podávat výkon na určité úrovni znamená sportovní výkonnost (Jansa, Dovalil et al., 2007, 141).

Sportovní výkonnost se formuluje dlouhodobě. Záleží na vývoji a růstu jedince. Velký vliv má prostředí, ale i samotný trénink. Musíme však brát na vědomí vrozené dispozice jedince. Důležitou roly zde hraje motivace.

Měřitelnost sportovních výkonů je srovnávání jednotlivců nebo kolektivů v dosažených výsledcích. Hlavní zásadou hodnocení sportovního výkonu by měla vždy být rovnost u všech sportovců (Choutka, 1981). U mnoha sportů se dá výkonnost měřit, například v atletice nebo v plavání, kde se měří čas nebo vzdálenost (sporty senzorické nebo funkčně mobilizační). Jsou tu ale sporty esteticko-koordinační (sporty gymnastické, taneční, skoky do vody – hodnoceny známkami, tj. posuzovacími škálami) a anticipační, (týmové, brankové či síťové) u nichž lze výkon jednotlivce měřit ukazateli fyziologickými, příp. dosaženými body za časovou jednotku (brankové) nebo v časově limitované jednotce (síťové).

Podle Balsoma et. al., 1994 během herního výkonu jsou nároky položeny na metabolických procesech ve svalech, kde energetické zásoby oscilují mezi čerpáním kontrakčně aktivních svalů během svalové práce a obnovováním homeostázy během zotavných intervalů (Hůlka & Bělka, 2013, 8).

2.5 Sportovní trénink

Podle Jansy, Dovalila et al. (2007, 152)“ trénink lze v nejširším slova smyslu chápat jako proces složité adaptace, v užším slova smyslu představuje adaptace specifické přizpůsobení organismu sportovce zvýšené tělesné námaze (funkční přizpůsobení, rozvoj pohybových schopností)“.

Sportovní trénink se skládá ze čtyř složek a to z tělesné přípravy, jejímž obsahem je rozvoj pohybových vlastností. Jedná se o rozvoj síly, rychlosti, obratnosti a pohyblivosti. Druhou složkou je technická a taktická příprava, kde je obsahem osvojování a zdokonalování sportovních dovedností. Další složkou je intelektuální příprava. Rozšiřování vědomostí a zkušeností. Urychlují a zlepšují využívání zkušeností. Poslední složkou je výchova, která je součástí sportovního tréninku. Formuje se zde osobnost a postoje sportovce k jednotlivým vztahům ke sportu. Všechny tyto složky jsou úzce spjaty a jedna na druhou navazují (Choutka, 1972).

Obsah tréninku vymezuje to, co musí být vykonáno, aby byly naplněny úkoly tréninku a dosaženo jeho cíle. Tedy to, co musí trenér zprostředkovat a co si musí sportovec osvojit a zdokonalit, aby ovládl požadovanou činnost (činnosti) na co možná nejvyšší úrovni: sportovní dovednosti, kondiční a koordinační pohybové schopnosti, vědomosti, psychické vlastnosti a schopnosti aj. (Dovalil et al., 2008, 9).

Ve sportovním tréninku se rozlišují čtyři hlavní činitele. Trenér, sportovec, podmínky sportovního tréninku a obsah sportovního tréninku. Trenér je zde vedoucím činitelem. Jeho role je nezastupitelná. Sportovec je objektem hlavním, ale je současně i subjektem trenéra a sportovního tréninku. Obsahem sportovního tréninku jsou různé plány, které se musí splnit. Využívá se zde všech dostupných pomůcek ale i terénů a míst k trénování (Novosad et al., 1993).

2.6 Motivace ve sportu

„Motivace patří snad k nejdůležitějším hybným momentům ve sportu. Je zdrojem úsilí sportovce o zvyšování výkonu. Síla motivace umožňuje sportovci překonat objektivní i subjektivní potíže a má proto zpětně velký význam jako formativní činitel osobnosti sportovce. Jádrem motivace jsou potřeby, které vyjadřují nedostatek či přebytek něčeho životně důležitého v organismu“ (Choutka, 1981, 54).

Sportovec je ovlivňován hlavními a vedlejšími motivačními seskupení. Tyto seskupení se navzájem překrývají nebo jsou protichůdné. Tvoří motivační strukturu sportovce, která souvisí s jeho osobností. Hlavní vliv zde má taky výkonnost sportovce. Motivace má tři stádia na počátku sportovní kariéry. Generalizace motivační struktury, která se projevuje menší výběrovostí volby sportu, více sportovních zájmů a častým střídáním mezi sporty. Sportovci zatím nezáleží, jaký sport provozuje. V druhém stádiu, tedy v diferenciaci motivační struktury, si sportovec diferuje svůj postoj ke sportu podle předešlých úspěchů či neúspěchů. Tvoří se zde trvalý základ motivace z radosti provozované činnosti. Třetím stádiem je stabilizace motivační struktury, kde hraje velkou roly soutěžení, sebeuplatnění a sociální odezvy. Výkonnost je zde stavěna do hlavních cílů zejména

osobních nebo společenských. Sportovec je už zkušený a má určitý vztah ke sportu (Slepička, Hošek & Hátlová, 2006).

Jansa, Dovalil et al. (2007, 71) uvádí „Organismus sportovce je zpravidla ve stavu zvýšené aktivity a zaměření k pohotovému přijímání, zpracování a předvídání událostí před výkonem.“ Motivace je tedy spojena se ctí, odvahou ale i zodpovědností. U každého sportovce je jiná a je závislá na sportovní výkonnosti a psychické stránce sportovce (Jansa, Dovalil et al., 2007).

2.7 Sportovní družstvo

Sportovní družstvo se skládá z určitého počtu členů se společným cílem, kteří jsou spojeni řadou svazků a vzájemně se znají. Vytvářejí si společné normy a podle toho regulují a ovlivňují chování a jednání navzájem (Jansa, Dovalil et al., 2007, 77).

Podle Vaňka et. al. (1980, 143) „Sportovní výkon v kolektivních činnostech je možné chápat jako určitou skladbu individuálních činností jednotlivých členů skupiny aktuálně ovlivňovaných sociálně psychologickými faktory, které vyplývají z dynamiky skupinových jevů.“

Sport dává příležitost ke vzniku družstev. Probíhá v různých podmínkách, které na družstvo působí a musí se na ně přizpůsobit jak jednotlivý členové tak celý kolektiv, aby byl vidět úspěch. Například to jsou změny v pozici kapitána nebo trenéra, které jsou ve sportu nepostradatelné. Družstvo by mělo být soudržné, tedy měli by zde být různé vazby mezi členy družstva a trenérem. Trenér by měl vymezit pravidla, která musí družstvo dodržovat a také vytyčit cíl na sezonu či přípravu. Základem každého družstva je komunikace, která musí fungovat (Slepička, Hošek & Hátlová, 2006).

2.8 Testování

2.8.1 Pojem testování

Podle Zaciorského (1981, 7) testem rozumíme zkoušku nebo měření jedince s cílem určit jeho stav. Proces zkoušení je pak testování, získané číselné údaje výsledky testování nebo výsledky testu. Např. běh na 100 m je testem, procedura provedení běhu a měření času testování a výsledný čas výsledkem testu.

Testy, jejichž obsahem je určité pohybové zadání (úkol), nazýváme pohybové, nebo motorické testy. Jako výsledky těchto testů mohou být různé pohybové výkony (čas potřebný k překonání vzdálenosti, počet opakování apod.), nebo jakékoliv fyziologické nebo biochemické

charakteristiky. Podle charakteru testových výsledků a zadaného pohybového úkolu se rozlišují tři skupiny pohybových testů (Zaciorskij, 1981, 7).

Začátky testování se objevily na konci 19. a začátku 20. století. Hébert navrhnul a sestavil cviky s bodovací tabulkou. Ozereckij dal dohromady motorický test pro mládež a Mydlarski motorické testy pro jednoduchou výkonnost. Dále se testovala také školní populace, středoškolská i vysokoškolská. U nás se testováním zabývali Měkota, Havlíček, Štěpnička, Hrčka, Sýkora, Teplý, Blahuš, Kovář nebo Čelikovský aj. (Čelikovský, 1979).

Účelem testování je získat podklad pro:

1. Popis obecné speciální výkonnosti v tělesné výchově a sportu. Výsledky umožňují srovnávat různé populace, skupiny.
2. Tvorbu norem platných pro určité základní soubory, např. školní mládež. Umožňuje to zařadit jednotlivce z hlediska průměrného výkonu populace.
3. Předpověď individuálního výkonu.
4. Analýzu motorických předpokladů jednotlivce i skupiny.
5. Verifikaci změny ve výkonnosti jednotlivce i skupiny na různých úrovních – člověka jako celku nebo jednotlivých podsystémů jeho organismu.
6. Experiment a jiné výzkumné účely (Čelikovský, 1979, 140).

Testové normy

Podle Měkoty, Kováře a Štěpničky (1988, 128) je obecně norma směrnicí, jejichž zachování je závazné. V oboru testování jí rozumíme určenou kvantitativní hodnotu, sloužící ke srovnání a hodnocení testových výsledků a tedy i motorických jevů. Obvykle norma představuje typický normální výsledek (výkon) zaznamenaný u odpovídající (normové) populace. Může být vyjádřena jedním číslem (např. mediánem), několika málo čísly (např. kvartily), nejčastěji však má podobu řady tabelárně uspořádaných hodnot určených ke srovnání. Může být předložena i v grafické podobě. Normy se odvozují z výsledků rozsáhlejších a v daném ohledu reprezentativních šetření.

2.8.2 Pojmy v testování

Reliabilita

Vyjadřuje přesnost, s jakou test postihuje to, co má být změřeno. Týká se testových výsledků (skóre). Výsledky testování by měli být co nejméně závislé na nahodilé chybovosti a reliabilitě (Měkota, Kovář & Štěpnička, 1988, 132).

Validita

Validita je vypovídající hodnota testu podmíněná mírou přesnosti zobrazení určité motorické vlastnosti. Test, který je validní, je platný pro daný účel, postihuje právě tuto vlastnost (schopnost, dovednost atd.), kterou chceme měřit. Validita není vnitřní vlastností testu jako reliabilita, ale vyjadřuje jeho vztah k něčemu mimo test, obvykle vyjadřuje relaci ke kritériu (přijatému měřítku toho, co se má testovat (Měkota, Kovář & Štěpnička, 1988. 140)).

Předpoklady testování

1. Určit jednoznačně stupnici, na níž hodnotíme (tj. současně i jednotku měření).
2. Použít spolehlivý, odpovídající přístroj nebo pomůcky měření a určit hodnotící postupy (testy), které jednotlivým vlastnostem objektu jednoznačně přiřazují hodnoty podle předem určených pravidel (tj. použít ověřené testy).
3. Maximálně eliminovat vliv prostředí.
4. Maximálně eliminovat vliv subjektu (pozorovatele) na výsledky.
5. Maximálně eliminovat vliv negativní objektu (cvičence nebo sportovce) na výsledky měření (Čelikovský, 1979, 140).

2.9 Sport u osob s mentálním postižením

Sportovně pohybová aktivita představuje jeden ze základních fenoménů lidského bytí a podílí se na všech složkách dění moderní společnosti. Je jedním ze základních elementů procesu přispívajícího ke kvalitě života a ke zdraví. Blanchard 1995 (in Blahutková, Řehulka & Dvořáková 2005, 11)

Pohybové aktivity a sport zejména představují oblast s obrovskými výchovnými možnostmi. Je však zřejmé, že sport jak vrcholový, tak výkonnostní či masový, sport dospělých i mládeže a dětí je mnohdy spojen s řadou jevů, které jsou v rozporu se všeobecně uznávanými hodnotami fair play, morálky a dobrými mravy (Tilinger, 2012, 105).

Každý člověk s mentálním postižením má právo účastnit se pohybové aktivity a sportu. Závisí to na jeho motivaci a na tom jak mu sport či danou aktivitu prezentujeme. Ve sportu může rozvíjet své dovednosti, které pak může použít i profesích nebo při jiné aktivitě. Na věku zde

nezáleží a nedělají se ani žádné věkové skupiny. Nejdůležitější je motivace a radost ze sportu (Válková, 2012).

2.9.1 International Sports Federation for People with an Intellectual Disability

Je mezinárodní federace, která rozvíjí sportovní činnost a soutěžení osob s mentální retardací. V roce 1986 se stala členem ICC (International Coordinating Committee) a později s doplňujícím názvem FMD (Federation for Mental Handicap). Po Londýně má také název II (Intellectual Impairment) zatím se však neujalo. V České republice je členem INAS – FID Český svaz mentálně postižených sportovců. ČSMPS je také členem Unie zdravotně postižených sportovců a Českého paralympijského hnutí (Válková, 2012).

Zakladatelem je MUDr. Josef Kvapilík. Cílem ČSMPS je umožnit lidem s mentální retardací vybrat si svůj sport a umožnit jim sportování a soutěžení. Členy mohou být jednotlivci nebo oddíly a členství vznikne rozhodnutím výboru ČSMPS. Svaz organizuje místní a regionální soutěže a dále také mistrovství České republiky, ale i mezinárodní mistrovství České republiky. Dále také svaz organizuje Světové hry (Global Games) a mistrovství světa a Evropy. Provozují se zde sporty od atletiky, basketbalu až po tenis turistiku atd. Svaz má také reprezentaci, která má několik úspěchů, jako účast na 1. Paralympiádě mentálně postižených v Madridu v roce 1992 (Tilinger, 2012).

Cíle a úkoly svazu

- Vytvářet podmínky pro tělovýchovnou, sportovní a turistickou činnost oddílů v tomto svazu sdružených, hájit jejich zájmy, spolupracovat s ostatními svazy. Pomáhat při zapojení do činnosti dalším zájemcům o členství ve svazu.
- Vést své členy a ostatní účastníky tělovýchovného procesu ve svazu k dodržování základních etických, estetických a mravních pravidel.
- Sestavit rozpočet svazu, koordinovat rozdělení do jednotlivých oddílů, v rámci možností se podílet na zajištění finančních prostředků.
- Dle požadavků oddílu a v rámci možností se podílet na pořádání sportovních soutěží.
- Vytvářet též podmínky i pro výkonnostní i vrcholový sport s cílem reprezentace.
- Hájit zájmy členů svazu (Tilinger, 2012, 82).

2.9.2 Special Olympics International

Special Olympics International, neboli celosvětové Speciální Olympiády vznikly v 60. letech minulého století. Jejich zakladatelkou je Eunice Kennedy Shiverová a předseda Mezinárodního olympijského výboru Juan Antonio Samaranche. V roce 1988 byla podepsána akreditace do začlenění do systému olympijských soutěží. Musí respektovat pravidla fair play, dodržovat olympijskou filosofii a čtyřletý cyklus mezi letními a zimními hrami s dvouletým mezidobím (Válková, 2012).

Na SOI v České republice navazuje české hnutí speciálních olympiád. Jejich idejí je poskytovat sport a tréninky pro lidi s intelektovým postižením od osmi let a výše. Dávat jim příležitosti a rozvíjet zdatnosti a dovednosti. Sdílet přátelství a prožitky s rodinami a přáteli (Tlinger, 2012).

Hlavním cílem ČHSO je rozvíjet a uplatňovat tyto myšlenky v ČR v koordinaci s mezinárodními orgány speciálních olympiád, ve prospěch rozvoje osobnosti lidí s intelektovým postižením, jejich integrace do společenského života a důstojné zapojení ČR do mezinárodního hnutí speciálních olympiád (Tilinger, 2012, 87).

Cíle a úkoly ČHSO

- Iniciovat podporu českých státních orgánů, hospodářských, společenských a jiných organizací pro rozvoj tělovýchovné aktivity mentálně postižených a reprezentací ČR na mezinárodních speciálních olympiádách.
- Popularizovat a propagovat sportování a integraci osob s mentálním postižením jak ve směru zaměření speciálních olympijských aktivit, tak i v souvislosti s celkovým zlepšením systému péče o osoby s mentálním postižením.
- Koordinovat cílevědomou i spontánní sportovní aktivitu mentálně postižených.
- Ve spolupráci se SOI a českými orgány a organizacemi vytvářet potřebné metodické, organizační a finanční předpoklady pro zapojení do těchto aktivit (www.specialolympics.cz).

2.9.3 Rozdíly mezi INAS – FID (ČSMPS) a SOI (ČHSO)

Tabulka 1. Rozdíly mezi INAS – FID (ČSMPS) a SOI (ČHSO) (Válková, 2012)

Inas – FID	ČSMPS	SOI	ČHSO
Český svaz mentálně postizovaných sportovců		České hnutí Speciálních olympiád	
sportovní hnutí		sportovní hnutí	
filosofie normality – vzhledem ke stanoveným limitům, absolutnímu pořadí		filosofie relativity – vzhledem k aktuálnímu výkonu	
sportovci s MP s IQ pod 75 bodů		sportovci s MP s IQ pod 75 bodů, sportovci s kombinovanými vadami, partneři	
naděje na úspěch nejlepším sportovcům		naděje na úspěch sportovcům všech úrovní dle principu dělení do finálových skupin	
Nejsou		přizpůsobené sporty	
olympijské sporty		olympijské sporty a jejich modifikace	
týmové sporty olympijské		týmové sporty olympijské a sjednocené	
vedou se národní – světové rekordy, žebříčky		nevedou se národní – světové rekordy, žebříčky	
startovné dle požadavků pořadatele		žádné startovné	
věcné ceny dle nabídky pořadatele		žádné věcné ceny	
oceňování medailemi prvních tří na stupních vítězů		oceňování celé finálové skupiny na stupních vítězů (medaile, stužky)	
možné vlajky a národní symboly		žádné národní vlajky a národní symboly	
doplňkový program může – nemusí být		doplňkový program MUSÍ být od národní úrovně výše	
každoroční anketa vyhlásování nejlepšího sportovce s MP roku		každoroční přijetí sportovců světových her ČR u první dámy Livie Klausové	

2.9.4 Program zdravý atlet (Healthy Athlete)

Speciální olympiády mají speciální program zdravý atlet. SO má zastoupení ve více než 170 zemích po celém světě. Program Healthy athlete se stará o zdraví a včasnou diagnostiku či prevenci sportovců. Uskutečňuje se pomocí prohlídek, které jsou zdarma. Program se skládá ze sedmi oblastí zdraví. Jsou to Podiatrie (FIT Feet), pohybová terapie (Fun Fitness), podpora zdraví (Health promotion), zdravý sluch (Healthy Hearing), sportovní tělesné vyšetření (Med Fest), zrakové vyšetření (Open Eyes) a nakonec důležité zubní vyšetření (Special Smiles) (Specialolympics.org).

2.9.5 Sjednocené sporty

Sjednocené sporty jsou součástí programu SOI od roku 1997. Jsou založeny na myšlence integrace sportovců s MP a partnerů bez MP a prostřednictvím tohoto spojení prezentace vyšší úrovně týmového výkonu a společenského začlenění. Vypisují se ve všech týmových sportech, akreditovaných v SO (volejbal, kopaná o 5, resp. 7 hráčích, házená florbal, ale i tenis, stolní tenis a bocca). Jsou přípustné i ve štafetových soutěžích v atletice a v plavání, které se uplatňují spíše lokálně. V ČHSO se projekt sjednocených sportů prosadil, je oblíbený a frekventovaný, a to především v malé kopané, stolním tenise a národním sportu „přehazovaná“ (Válková, 2012).

Souhrnně lze sjednocené sporty charakterizovat následovně:

„Sjednocené sporty jsou součástí programu SO v tréninku a soutěžích, vyvinuté SOI. Jsou to akreditované programy, jejichž principem je“:

- Uplatnění týmových nebo dyadických sportech,
- Účast sportovců s MP a také partnerů bez MP, a to v celoročním tréninku i v soutěži s registrací v ČHSO,
- Počet partnerů je buď menší než počet sportovců nebo je jejich počet shodný,
- V soutěži hrají všichni bez označení pozice a dle stejných pravidel (Klímek, 2014, 23).

2.10 Volejbal

Volejbal patří mezi týmové sportovní hry, které jsou charakteristické ovládním společného předmětu – míče. Hráči se naučili tento společný předmět ovládat a spoluprací se snaží míč dopravit přes síť tak, aby jej soupeř nemohl vrátit zpět na jejich stranu. Snaží se tedy docílit bodu ve prospěch svého družstva a dosažením 25 bodů získat pro družstvo jeden set. Mistrovská utkání se

hrají na tři sety, turnajová a přátelská utkání se mohou hrát i na dva vítězné sety (Buchtel et al., 2005, 7).

„Volejbal vznikl v Americe jako nenáročná a přitažlivá forma doplňující tělocvičné činnosti studentů v zimním období. Zanedlouho se začalo hrát i ve volné přírodě. Pro malou náročnost na plochu i vybavení, jednoduchost pravidel, kolektivní charakter umožňující účast osob různého věku a pohlaví se volejbal brzy stal jednou z nejoblíbenějších rekreačních her v amerických školách, v organizaci YMCA, na koupalištích apod.“ (Kaplan & Buchtel, 1987, 9).

Organizace YMCA tehdy vytvořila volejbalový svaz jako první československou samostatnou volejbalovou organizaci. Od roku 1947 je Československý svaz jedním ze zakládajících členů mezinárodní federace FIVB. FIVB znamená v angličtině Federation International the Volley-ball. Později se stal Československý svaz členem Českého svazu tělesné výchovy, který dnes řídí všechno dění kolem volejbalu. Postupem času došlo ke změně i pravidel a ke zlepšení kvality míče a sítě (Sobotka, 1995).

2.11 Přehazovaná

Je kolektivní nekontaktní míčová hra. Je modifikací volejbalu. Hrají proti sobě dva týmy na volejbalovém hřišti s vysokou sítí. Ve světě se první šampionát konal v roce 1980 v Asii, kde tato hra vznikla jako sport pro ženy. V České republice se objevila od 2. Světové války. Začaly ji hrát děti na prvním stupni základních škol, aby se naučili princip chytání a přehazování míče přes síť. Tradičně se hrály meziškolní soutěže. Přehazovaná se na prvním stupni hraje doposud (Válková, 2012).

Přehazovaná je v ČHSO modifikací volejbalu s úpravami pro využití u sportovců s mentálním postižením, včetně formy sjednocené (např. set se hraje pouze do 15 bodů a hraje se na dva vítězné sety). V základním pojetí je přehazovaná kognitivně nenáročná, je pomalejší než volejbal (chycený míč je možné „podržet“), v dovednostech není náročná (pouze chytání a házení, není zde náročná prstová technika), a proto se převedla v národní pojetí ČHSO. Iniciátorkou byla Hana Svobodová ze sportovního klubu SK Skřivany. Následoval proces akreditace pro uznání přehazované jako národní sport ČHSO. Je to modifikací volejbalu pro mentálně postižené. Tradiční turnaj v přehazované se koná každoročně v Dřevěnici na antukových hřištích, které jsou velmi známé pro své volejbalové turnaje. Kompletní pravidla přehazované jsou součástí přílohy (Válková, 2012).

2.12 Testy individuálních dovedností (IST)

Testování je důležité pro zjišťování stavu či sportovního vývoje sportovce. Měření většinou probíhá jako doplňková činnost při různých turnajích nebo soutěžích. Měří a zjišťují se dovednosti jako házení, chytání, přesnost a taky počet opakování. Podle testování můžeme rozdělit družstva či sportovce do jednotlivých skupin podle výkonnosti. V přehazované se měří testováním žonglování s míčem, přihrávka od prsou do terče, přihrávka s chycením po odrazu ze země, servis a přihrávka do soupeřova pole. Testy jsou součástí speciálních olympiád a slouží ke kontrole zlepšování dovedností sportovců a k tzv. „divisionning“ dělení do finálových skupin. Celá pravidla jsou podrobně popsána v příloze č. 1.

Největší význam při testování má motivace jedince. Hraje velmi důležitou úlohu. Může pozitivně i negativně ovlivnit celé testování a výsledky.

3 CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Cílem této bakalářské práce je zjistit existenci (ne-existenci) vztahu mezi testy IST (Individual Skill Test – testy individuálních dovedností) a dosažením umístění v soutěži týmovým výkonem.

Výzkumné otázky:

1. Jaké jsou bodové hodnoty týmu v IST a jednotlivců v jednotlivých kategoriích a jak se liší?
2. Liší se nebo neliší rozdělení do kategorií smíšená, chlapecká a sjednocená ve vztahu k výsledkům IST?
3. Odpovídá uspořádání družstev v rámci kategorie a pořadí v kategorii?
4. Jaké jsou rozdíly ve výsledcích IST mezi kategoriemi a) chlapecká, b) smíšená, c) sjednocená a d) chlapci a dívky?

Úkoly práce:

1. Shromáždit data a potřebnou literaturu.
2. Seznámit se se systémem testů individuálních dovedností (IST), zvládnout organizaci testování včetně administrace, vytvořit systém testování, tabulky a vyhodnocovací škálu.
3. Realizovat testování v průběhu turnaje.
4. Vyhodnotit a zpracovat data z turnaje.
5. Srovnat testy a výsledky mezi skupinami.
6. Srovnat testy a umístění v rámci skupiny a celkové pořadí.
7. Sepsat závěrečnou zprávu.

4 METODIKA

4.1 Charakteristika účastníku

V rámci 16. ročníku národního turnaje v přehazované v Dřevěnici se zúčastnilo celkem 161 sportovců. Turnaj pořádalo České hnutí Speciálních olympiád (ČHSO) a konal se v červnu v roce 2012. Tento turnaj se pořádá každoročně a je velmi oblíbený. Celkem zde bylo 20 družstev z nejrůznějších koutů Čech, která se skládala z 20 trenérů, 16 partnerů a 121 sportovců s mentální postihem. Partneri se nacházeli jen v kategorii „Unified“ sjednocené skupině. Jinde být partneri nesmí. Všichni sportovci trénují dvakrát i třikrát týdně nejméně tři a více let. Sportovci se nacházeli ve středním a mírném pásmu mentální retardace. Zúčastnili se zde sportovci ve věku od 15 do 65 let.

Tabulka 2. Účastníci v kategorii chlapci

Skupina	Klub	Počet sportovců	Muži	Ženy
CHLAPCI	SK Světáci Tloskov	6	6	0
CHLAPCI	SK Medvědi Ostr. Třebovice	6	6	0
CHLAPCI	SK Arkádie Teplice	6	6	0

Tabulka 3. Účastníci kategorie smíšená

Skupina	Klub	Počet sportovců	Muži	Ženy
SMÍŠENÁ	SK Lvíčat Dolní Lánov	7	3	4
SMÍŠENÁ	SK Pážata Mladá Boleslav	6	4	2
SMÍŠENÁ	SK Pegas Rych. nad Kněžnou	7	3	4
SMÍŠENÁ	SK Dravci Zběšičky	6	2	4
SMÍŠENÁ	SK Slavoj Skřivany	6	0	6
SMÍŠENÁ	SK Radost Žampach	6	3	3
SMÍŠENÁ	SK Medúza Opava	7	4	3
SMÍŠENÁ	SK Slavoj Dráčci SPMP Praha	6	3	3

Tabulka 4. Účastníci kategorie sjednocená skupina A

Skupina	Klub	Počet sportovců	Partneři	Muži	Ženy
Sjednocená A	SK Město Albrechtice	5	2	5	0
Sjednocená A	SK Paprsek Praha	6	3	4	2
Sjednocená A	SK Slun. Ostrava Muglinov	6	2	4	2
Sjednocená A	SK DNZ Bystré	7	2	7	0
Sjednocená A	SK Slavoj SPMP Praha	4	2	4	0

Tabulka 5. Účastníci kategorie sjednocená skupina B

Skupina	Klub	Počet sportovců	Partneři	Muži	Ženy
Sjednocená B	SK Sport Ledce	4	2	4	0
Sjednocená B	SK Psohlavci Stod	7	1	7	0
Sjednocená B	SK Sršni Milovice	5	1	3	2
Sjednocená B	SK Chmel Tuchořice	6	1	5	1

Celkem se zúčastnilo v kategorii muži 18 sportovců. V kategorii smíšená celkem bylo 51 sportovců, z toho 29 žen a 22 mužů. V kategorii sjednocená byly dvě skupiny. Ve skupině A bylo celkem 28 sportovců, 24 mužů a 4 ženy. Ve skupině B bylo 22 sportovců, 19 mužů a 3 ženy. Celkem bylo ve třech skupinách 119 sportovců z toho 83 mužů a 36 žen. V kategorii smíšená bylo jedno družstvo, které se skládalo celé z žen. Skupina muži byla velmi málo obsazená, oproti předešlým ročníkům. Dále se letos účastnilo turnaje hodně družstev spadající do kategorie sjednocená. Proto v této kategorii byly dvě skupiny.

4.2 Sběr dat

Ke sběru dat v mojí bakalářské práci jsem využila analýzu dokumentů včetně analýzy výsledkové listiny. Dále testů individuálních dovedností přehazované (IST). Důležitá byla přesnost a chycení míče. Každý sportovec měl v disciplíně dva pokusy, kromě disciplín servis a přihrávka přes síť, kde bylo čtyři až pět hodů. Body se poté sčítaly dohromady. Tři disciplíny byly měřeny stopkami a poslední dvě měly hody, které musely být uskutečněny ihned po sobě. Nejdůležitější bylo, aby sportovec uměl chytout míč a uměl hodit na daný cíl. K získání těchto dat jsme měli

svolení všech účastníků, a s celým testováním byli dopředu všichni seznámeni a byly jim poslány propozice. Testy jsou podrobně popsány v příloze č. 2.

Disciplíny:

- Žonglování s míčem (zkratka disc. 1)
- Přihrávka od prsou do terče (zkratka disc. 2)
- Přihrávka s chycením po odrazu ze země (zkratka disc. 3)
- Servis (zkratka disc. 4)
- Přihrávka do soupeřova pole (zkratka disc. 5)

4.3 Zpracování dat

U zpracování dat jsem použila komparaci hodnot testů individuálních dovedností (IST). Zpracování mi trvalo dlouho, jelikož na turnaji bylo hodně testovaných sportovců. Všechna naměřená data jsem musela sjednotit a rozdělit do týmů a skupin. Dále jsem výsledky zanesla do tabulek, v kterých jsou hodnoty mediánu, směrodatné odchylky, průměru družstva a další data jako nejvyšší a nejnižší počet bodů. Využila jsem k tomu deskriptivní statistiku. Vytvořila jsem tabulky konečného pořadí ve skupinách v kategorii chlapci, kategorii smíšená a kategorie sjednocená skupina A a B. Výsledky jsem sjednotila dohromady a porovnávala mezi sebou jednotlivé skupiny, dívky i chlapce a také konečné pořadí. Pro srovnání jsem užila také deskriptivní statistiku.

4.4 Proces výzkumu

Testování byli pouze sportovci, nikoli trenéři ani partneři. Testování trvalo tři dny v době mimo zápasy, na samostatném hřišti, které bylo vyčleněno pro testování a skládalo se z několika disciplín, v kterých dominoval míč. Testovalo se v posloupnosti disciplín 1 až 5. Testování prováděli zaškolení studenti FTK včetně zahraničních studentů APA – Erasmus. Na testování a sběru dat jsem se sama podílela. Při registraci se účastníci automaticky zapisují k testování a platí zde etický konsensus – zachování, kdy se účastní pouze neinvazivních metod testování. S výsledky testů byli sportovci i trenéři seznámeni při závěrečném hodnocení turnaje.

5 VÝSLEDKY

5.1 Celkové výsledky individuálních dovednostních testů (IST)

Výsledky jednotlivých družstev jsou kvůli přesnosti uvedeny v tabulkách. V první řadě jsou zde celkové výsledky s průměry individuálních testů dovedností v rámci skupiny. Celé tabulky se nachází v příloze č. 3, 4, 5, a 6. V tabulce se nachází hodnoty počtu hráčů, kdy průměrem bylo šest až sedm sportovců v družstvu.

5.1.1 Družstva v kategorii chlapci

1. SK Arkádie Teplice
2. SK Medvědi Ostrava Třebovice
3. SK Světáci Tloskov

Tabulka 6. Celkové hodnoty testů (IST) kategorie chlapci

Kategorie	Celkem hráčů	Absolutní aritmetický průměr	Absolutní směr. Odchylka	Absolutní nejvyšší hodnota	Absolutní nejnižší hodnota	Absolutní medián
CHLAPCI	18	192,94	31,53	234,3	145	199,6

Celkově v této skupině byly tři družstva po šesti sportovcích. Byly zde družstva SK Medvědi Ostrava Třebovice, kteří jsou na prvním místě s 1.080 body. Na druhém místě byli SK Světáci Tloskov s 933 body a na třetím SK Arkádie Teplice s 835 body. V tabulce jsou hodnoty směrodatné odchylky, průměry nejvyšších a nejnižších hodnot a průměr mediánu.

5.1.2 Družstva v kategorii smíšená

1. SK Medůza Opava
2. SK Slavoj Skřivany
3. SK Lvíčata Dolní Lánov
4. SK Radost Žampach

5. SK Slavoj Dráčci SPMP Praha
6. SK Pážata Mladá Boleslav
7. SK Pegas Rychnov nad Kněžnou
8. SK Dravci Zběšičky

Tabulka 7. Celkové hodnoty testů (IST) kategorie smíšené mužů i žen testů

Kategorie	Celkem hráčů	Absolutní aritmetický průměr	Absolutní směr. odchylka	Absolutní nejvyšší hodnota	Absolutní nejnižší hodnota	Absolutní medián
Smíšená	51	166,56	26,34	206,37	128,62	168,68

V této kategorii bylo osm družstev po šesti až sedmi sportovcích v družstvu. Na prvním místě skončili SK Lvíčata Dolní Lánov. Na druhém místě SK Pážata Mladá Boleslav a na třetím SK Pegas Rychnov nad Kněžnou.

5.1.3 Družstva kategorie sjednocená skupina A

1. SK Sluníčko Ostrava Muglinov
2. SK Slavoj SPMP Praha
3. SK DNZ Bystré
4. SK Město Albrechtice
5. SK Paprsek Praha

Tabulky 8. Celkové hodnoty testů (IST) kategorie sjednocená skupina A muži i ženy

Kategorie	Celkem hráčů	Celkem partnerů	Absolutní aritmetický průměr	Absolutní směr. odchylka	Absolutní nejvyšší hodnota	Absolutní nejnižší hodnota	Absolutní medián
Sjednocená A	28	11	130,59	26,15	185	36	133,1

V této kategorii bylo celkem pět týmu. Na prvním místě skončilo družstvo SK Město Albrechtice. Na druhém místě SK Sluníčko Ostrava Muglinov , na třetím SK DNZ Bystré, na čtvrtém místě SK Slavoj SPMP Praha a na posledním pátém místě SK Paprsek Praha.

5.1.4 Družstva kategorie sjednocená skupina B

1. SK Psohlavci Stod
2. SK Chmel Tuchořice
3. SK Sršni Milovice
4. SK Sport Ledce

Tabulka 9. Celkové hodnoty testů (IST) kategorie sjednocená skupina B muži i ženy

Kategorie	Celkem sportovců	Celkem partnerů	Absolutní aritmetický průměr	Absolutní směr. odchylka	Absolutní nejvyšší hodnota	Absolutní nejnižší hodnota	Absolutní medián
Sjednocená B	22	5	156,85	29,51	234	61	161,62

Ve skupině B byly celkem čtyři družstva. Na prvním místě skončilo družstvo SK Psohlavci Stod. Na druhém místě skončilo SK Chmel Tuchořice, na třetím místě SK Sport Ledce se a na posledním čtvrtém místě SK Sršni Milovice.

V kategorii chlapci je celkový průměr o třicet bodů vyšší než ve skupině smíšené. Dále také průměr směrodatné odchylky, nejvyšší i nejnižší hodnoty. Z tabulek proto vyplývá, že ženy měli velký vliv na testování celého družstva a jejich hodnoty byly nižší než u chlapců. Celé tabulky se nachází v příloze.

5.2 Výsledky disciplín testů individuálních dovedností (IST)

Sportovci byli měřeni v pěti disciplínách. A to v žonglování s míčem, přihrávce o zeď, přihrávce o zeď s odrazem na zem, servis a přihrávce přes síť. Měli dva pokusy a dosažené body se poté sečetly. První tři disciplíny byly měřené po dobu 60 vteřin. Mohli zde tedy dosáhnout

neomezený počet bodů. Na poslední dvě disciplíny bylo čtyři až pět hodů a jednotlivá pole byla obodována.

5.2.1 Kategorie chlapci Tabulka 10.

Tabulka 10. Výsledky testů skupiny chlapci

Tým	Disc. 1	Disc. 2	Disc. 3	Disc. 4	Disc. 5	Celkem body	Průměr na jednoho sport.	Pořadí
SK Svět. Tlosk.	200	157	142	180	254	933	791,33	2.
SK Ark. Teplice	230	234	234	180	248	1 080	874,25	1.
SK Med. Ost. Třeb.	167	165	165	164	206	845	735,4	3.

Nejvíce bodů všechna družstva dosáhla v přihrávce přes síť, naopak nejméně bodů v servisu. Velmi výrazná také byla disciplína žonglování. Tým SK Světáci Tloskov dosáhl nejvíce bodů v disciplíně přihrávka přes síť, ale nejméně v přihrávce s odrazem ze země. SK Medvědi Ostrava Třebovice měli nejvíce bodů v přihrávce přes síť a nejméně také v servisu. A tým SK Arkádie Teplice měl velmi zajímavé body. Ve čtyřech disciplínách dosáhli téměř stejných hodnot, ale v poslední přihrávce přes síť měli nejvíce bodů. Sportovci měly problémy se servisem, ale velmi dobře si poradili se žonglováním a přihrávkou přes síť.

5.2.2 Kategorie smíšená

Tabulka 11. Výsledky testů skupiny smíšená chlapci i dívky

Tým	Disc. 1	Disc. 2	Disc. 3	Disc. 4	Disc. 5	Celkem body	Průměr na jednoho sport.	Pořadí
SK Slav. Skřív.	322	162	154	170	258	1 066	778,6	1.
SK Páž. Ml. Bol.	201	238	194	164	250	1 047	896,16	5.
SK Lvič. Do. Lán.	424	287	217	209	311	1 448	1 252,57	4.
SK Med. Opava	348	172	154	136	211	1 026	922,28	6.
SK Rad. Žampach	190	197	138	104	232	859	729,83	8.
SK Dra. Zběšičky	316	193	140	134	266	1 049	922,33	3.
SK Slav. Drá. Pra.	228	177	155	118	225	903	772,16	7.
SK Peg. Kvasiny	261	182	157	172	281	1 053	957	2.

Na prvním místě se umístilo družstvo SK Slavoj Skřivany s 1 066 body. Na druhém místě SK Pegas Kvasiny s 1 053 body a na třetím místě SK Dravci Zběšičky 1 049 body. Nejvíce bodů dosáhla družstvo SK Lvičata Dolní Lánov v disciplíně žonglování a to 424 bodů. Nejméně bodů bylo v disciplíně servis a to u družstva SK Pážata Mladá Boleslav. Z tabulky vyplívá, že sportovci skvěle zvládají žonglování s míčem, naopak ale mají velké problémy se servisem a přihrávkami.

5.2.3 Kategorie sjednocená

Tabulka 12. Výsledky testů kategorie sjednocená skupina A ženy i muži

Tým	Disc. 1	Disc. 2	Disc. 3	Disc. 4	Disc. 5	Celkem	Průměr na jednoho sport.	Pořadí
SK Slav. Praha	173	87	97	104	141	599	479,75	4.
SK DNZ Bystré	233	128	117	86	269	833	696,7	3.
SK Ost. Mug.	266	155	154	113	179	845	692,5	2.
SK Papr. Praha	178	69	92	81	150	570	455,83	5.
SK Měs. Albrech.	210	145	136	155	207	853	718,6	1.

Nejlépe si v testování vedl tým SK Město Albrechtice s 853 body a na posledním místě bylo družstvo SK Paprsek Praha s 570 body. Velmi dobře si družstva vedli v disciplíně žonglování s míčem a přihrávce přes síť do soupeřova pole. Nepovedla se jim disciplína servis a přihrávka.

Tabulka 13. Výsledky kategorie sjednocená skupina B muži i ženy

Tým	Disc. 1	Disc. 2	Disc. 3	Disc. 4	Disc. 5	Celkem	Průměr na jednoho sport.	Pořadí
SK Chm. Tuch.	162	165	138	164	206	835	687,5	2.
SK Sršni Milovice	143	63	88	89	164	547	487,8	4.
SK Psoh. Stod	442	233	164	215	289	1 343	1 142,42	1.
SK Sport Ledce	179	149	108	132	180	748	595	3.

Na prvním místě ve skupině B skončilo družstvo SK Psohlavci Stod s 1 343 body a na posledním SK Sršni Milovice s 547 body. Nejlépe si družstva vedla v disciplíně přihrávka přes síť a žonglování s míčem a nejhůře v přihrávce a servisu.

5.3 Celkové výsledky žen

Tabulka 14. Výsledky žen v testech individuálních dovedností (IST)

Tým	Ženy	Disc. 1	Disc. 2	Disc. 3	Disc. 4	Disc. 5	Celkem	Pořadí
Sk Peg. Rych. Nad Kněž.	4	136	115	101	98	154	604	4.
SK Slav. Dráč. SPMP Praha	3	123	83	81	34	127	448	5.
SK Páž. Mladá Boleslav	2	73	61	50	39	80	303	8.
SK Lvič. Dol. Lánov2	4	244	156	113	114	180	807	2.
SK Slav2oj Skřivany1	6	322	162	154	170	258	1 066	1.
SK Radost Žampach	3	94	70	64	28	103	359	7.
SK Dravci Zběšičky	4	218	139	101	85	176	719	3.
SK Medůza Opava	3	147	77	73	42	96	435	6.
SK Slun. Ostr. Muglinov	2	78	23	47	23	40	211	10.
SK Paprsek Praha	2	43	0	18	14	29	104	12.
SK Chmel Tuchořice	1	24	23	26	26	29	128	11.
SK Sršni Milovice	2	63	40	31	33	57	227	9.

V kategorii smíšená bylo celkem 8 družstev a dohromady se zde zúčastnilo 29 žen. V kategorii sjednocená bylo ve skupině A 5 družstev a ve skupině B 4 družstva. A dohromady zde bylo 7 žen. V průměru na jedno družstvo jsou 3 až 4 ženy. Nejvíce žen bylo v družstvu SK Slavoj Skřivany a to 6 žen. Nejméně v družstvu SK Chmel Tuchořice pouze 1 ženy. SK Slavoj Skřivany tedy obsadilo v bodové tabulce žen první příčku, jelikož celé družstvo tvořily pouze ženy. Na dalších příčkách jsou družstva se 4 a méně ženami v družstvu a na posledních místech družstva s 1 až dvěma ženami. Ženám se dařilo nejvíce v disciplíně žonglování, kde dohromady ženy nasbíraly 1 565 bodů a nejméně v disciplíně servis, pouze 706 bodů dohromady. Z této tabulky je vidět, že ženy mají velké problémy se servisem a přihrávkami, naopak umí skvěle chytat balón a žonglovat s ním.

5.4 Srovnání výsledků

5.4.1 Kategorie chlapci

Tabulka 15. Výsledky turnaje kategorie chlapci

Pořadí	Tým	Poč. zápasů	Skóre	Body	IST
1.	SK Světáci Tloskov	6	11:2	10	933
2.	SK Med. Ost. Třeb.	6	7:7	6	1 080
3.	SK Arkádie Tep.	6	2:11	2	835

Na prvním místě v turnaji skončilo družstvo SK Světáci Tloskov. V testech individuálních dovedností (IST – Individual Skill Test) však bylo až na druhém místě. Na druhém místě bylo družstvo SK Medvědi Ostrava Třebovice, v testech ale skončilo na prvním místě a to s 1 080 body. Na třetím místě jak v turnaji, tak v testech bylo družstvo SK Arkádie Teplice.

5.4.2 Kategorie smíšená

Tabulka 16. Výsledky turnaje kategorie smíšená

Pořadí	Tým	Poč. zápasů	Skóre	Body	IST
1.	SK Lvíčata Dol. Lán.	7	14:0	14	1 448
2.	SK Pážata Ml. Bol.	7	12:5	12	1 047
3.	SK Peg. R. nad Kně.	7	9:6	8	1 053
4.	SK Dravci Zběšičky	7	8:7	8	1 049
5.	SK Slav. Skřivany	7	7:8	6	1 066
6.	SK Radost Žampach	7	7:10	6	859
7.	SK Medůza Opava	7	3:12	2	1 026
8.	SK Slav. Dráč. Praha	7	2:14	0	903

SK Lvíčata Dolní Lánov skončili v turnaji i v testech na prvním místě a měli největší počet bodů v celém testování. Na druhém místě byli SK Pážata Mladá Boleslav ale v testech se umístili až na 5. místě. Třetí místo obsadili SK Pegas Rychnov nad Kněžnou, v testování se umístili na 3. místě. Čtvrtí byli SK Dravci Zběšičky jak v turnaji, tak i v testování. Nejméně bodů v testech měli SK Radost Žampach a SK Slavoj Dráčči SPMP Praha, kteří v turnaji skončili na posledních pozicích. Zajímavé je družstvo SK Medůza Opava které bylo na sedmém místě, ale v testech dosáhlo 1 026 bodů a bylo na 6. místě.

5.4.3 Kategorie sjednocená skupina A

Tabulka 17. Výsledky turnaje kategorie sjednocená skupina A

Pořadí	Tým	Poč. zápasů	Skóre	Body	IST
1.	SK DNZ Bystré	4	8:2	8	833
2.	SK Město Albrech.	4	6:2	6	853
3.	SK Slun. Měst. Mug.	4	4:4	4	845
4.	SK Slav. SPMP Pra.	4	3:6	2	599
5.	SK Paprsek Praha	4	1:8	0	570

SK DNZ Bystré bylo na prvním místě v turnaji, ale na 3. místě v testech. Na druhém místě bylo SK Město Albrechtice avšak v testech bylo první. SK Sluníčko Město Muglinov skončilo na

třetím místě, v testování ale bylo druhé. Poslední místa jak v turnaji, tak v testech bylo SK Slavoj SPMP Praha a SK Paprsek Praha.

5.4.4 Kategorie sjednocená skupina B

Tabulka 18. Výsledky turnaje kategorie sjednocená skupina B

Pořadí	Tým	Poč. zápasů	Skóre	Body	IST
1.	SK Sport Ledce	6	12:0	12	748
2.	SK Chmel Tuchořice	6	8:6	8	835
3.	SK Psohlavci Stod	6	4:10	2	1 343
4.	SK Sršni Milovice	6	2:10	2	547

První místo v turnaji obsadilo družstvo SK Sport Ledce, ale v testech bylo na třetím místě. Na druhém místě bylo družstvo SK Chmel Tuchořice a to i v testech. Třetí místo patří SK Psohlavci Stod, avšak v testech bylo první a mělo 1 343 bodů, což je druhý největší počet bodů v celém testování. Čtvrté místo patří SK Sršni Milovice a to i v testech s pouze 547 body.

6 DISKUZE

V moji bakalářské práci jsem hodnotila výsledky sportovců v testech individuálních dovedností (IST – Individual Skill Test) a výsledky turnaje v přehazované v Dřevěnici. Zjišťovala jsem, zda je mezi nimi nějaký vztah. Testování se skládalo z pěti disciplín. Ve většině případů platilo, že čím více bodů získalo družstvo v testování, tím lépe se umístilo v turnaji. Byly zde však i některé výjimky, které měly hodně bodů v testech, ale obsadili poslední místa v turnaji. Vyskytli se zde taky sportovci, kteří nerozuměli zadání v některých disciplínách a získali nula bodů. Dále zde byli jedinci, kteří si testování snažili zlehčit a získali proto hodně bodů. Nejhuře v testech dopadla kategorie sjednocená skupina A i B. Skoro každé družstvo mělo sportovce, který v jednotlivých disciplínách měl dvě až tři nuly a ovlivnil tedy celkový počet bodů.

Se sportovci Speciálních olympiád je nutné trénovat několikrát měsíčně, nejlépe několikrát týdně. Měli by trénovat koordinaci pohybů a různé herní činnosti. Podle testů jsem zjistila, že největší problém mají sportovci s přihrávkami o zeď, s přihrávkami o zeď s dopadem a se servisem – náročné na tzv. exekutivní funkce, tj. zkoordinování pohybu s časem a prostorem. Naopak skvěle zvládají žonglování s balonem a hod přes síť do soupeřova pole. Ne všichni však mají možnost trénovat několikrát za týden a proto se vůbec nezlepšují nebo naopak zhoršují. Při testování jsme měli i několik případů, kdy sportovec nechtěl s námi komunikovat a ani provádět disciplínu. Komunikoval pouze s trenérem a i pro něho bylo těžké přimět ho k dané činnosti. Během turnaje jsme otestovali všechny sportovce a zjistili, že velmi dobře na tom byla v testech individuálních dovedností kategorie chlapci a kategorie smíšená. Kategorie smíšená byla velmi početná a dosáhla nejvíce bodů. Nejhuře na tom byla kategorie sjednocená skupina A a B. Obě skupiny získaly nejméně bodů a byly zde komunikační problémy s vysvětlením disciplín a i nechuť sportovců s námi spolupracovat. Ale na druhou stranu je to důkaz, že do této kategorie patří a že zde byli rozdělení podle jejich odpovídajícím možnostem. Hra se zde dá realizovat opravdu jen v režimu „sjednocený“. I tak měli ohromnou radost z týmového výkonu.

Turnaj probíhal tři dny a všechny družstva hrály čtyři a více zápasů. Při pozorování jednotlivých kategorií bylo vidět, že někteří sportovci mají nějakou taktiku či systém jak dostat balón přes síť. Byli korigováni s pomocí trenéra ale většinou hráli sami. Bohužel v kategorii sjednocené bylo vidět, že celou hru tvoří partneři a pokřikují přímo ze hřiště na jednotlivé hráče pokyny. Tímto problémem se více zajímá Jan Klímeck ve své bakalářské práci Ukazatele kooperace sportovců s mentálním postižením s partnery v kontextu sjednocené přehazované speciálních olympiád.

Chtěla bych poskytnout a doporučit trenérům, v kterých disciplínách mají jejich družstva problémy a v čem vynikají. A doporučit trénování jednotlivých disciplín. Bohužel ne každý sportovec má tu možnost pravidelného tréninku a prostorů k trénování. Na turnaji byli sportovci, kteří trénovali nejméně jeden rok, a byla zde velmi velká věková kategorie od 15 do 65 let. Podle výsledků testů se mohou do budoucna rozdělovat družstva do jednotlivých skupin podle výkonnosti. Na tomto turnaji však byly jednotlivé kategorie stanoveny podle složení týmu a hrálo se zde formou každý s každým někdy více kol. Ve většině případů odpovídají testy individuálních dovedností s konečným pořadím v turnaji.

Věřím, že tyto výsledky do budoucna napomohou všem družstvům zúčastňujícím se pravidelně turnaje vylepšit své herní kvality a zjistit v čem vynikají a naopak co potřebují natrénovat.

7 ZÁVĚRY

Na základě výsledků testů individuálních dovedností a výsledků turnaje odpovídám na výzkumné otázky.

1. Jednotlivý sportovci z družstev mohli dosáhnout v testech individuálních dovedností (IST – Individual Skill Test) neomezený maximální počet bodů a minimální počet bodů 0. V prvních třech disciplínách se měřil počet opakování přihrávek a žonglování. V dalších dvou přesnost hodu do soupeřova pole, které bylo za jednotlivou vzdálenost bodováno od 5 do 20 bodů. V testech nejvíce vynikala kategorie chlapci a kategorie sjednocená. Kategorie sjednocená dosáhla největšího počtu bodů pro svou početnost. Nejhůře na tom byla kategorie sjednocená skupina A i B, kde někteří sportovci v jednotlivých disciplínách měli 0 bodů, kromě jednoho družstva, které mělo druhý největší počet bodů z testování.
2. Na tomto turnaji byla družstva rozdělena do jednotlivých kategorií podle složení týmu. Kategorii chlapci, tedy jen chlapci. V kategorii smíšená chlapci i ženy dohromady a v kategorii sjednocená chlapci s partnery nebo chlapci i ženy s partnery. Partneři jsou v této kategorii podmínkou a musí zde být. Do budoucna při větším počtu družstev se může pomocí testů rozdělovat do jednotlivých kategorií i finálových skupin.
3. Rozdělení jednotlivých družstev do kategorií, bylo formou složení družstva. Byla zde tedy kategorie chlapci skládající se pouze z chlapců. Dále kategorie smíšená skládající se z chlapců i dívek. Kuriozitou zde bylo družstvo, které se celé skládalo s žen. A poslední kategorie sjednocená, která byla rozdělena na skupinu A a B, v kterých byli chlapci i dívky. Zde hrál v každém družstvu partner, který je podmínkou této skupiny. Rozdělení do skupin tedy odpovídá. V turnaji i v testování nejvíce vynikali družstva složená z chlapců, než družstva smíšená. Do budoucna při větším počtu družstev, se mohou do jednotlivých kategorií i skupin rozdělovat pomocí testů individuálních dovedností (IST – Individual Skill Test).
4. Rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi v rámci testů individuálních dovedností (IST – Individual Skill test) jsou veliké.
  - a) Kategorie chlapci se skládala ze tří družstev. Družstvo s nejmenším počtem bodů mělo 835. Největší počet bodů byl 1 080. Celá kategorie v testování skončila na druhém místě.

- b) Kategorie smíšená dopadla nejlépe. Bylo zde osm družstev a skoro každé družstvo dosáhlo přes 1 000 bodů. Byl zde největší počet bodů v celém testování a to 1 448 bodů.
- c) Kategorie sjednocená skupina A i B dopadla nejhůře. Měli nejmenší počet bodů kromě jednoho družstva, které mělo druhý největší počet bodů z celého testování. Nejmenší počet bodů v celém testování zde byl 570.
- d) Chlapci jednoznačně vynikali v testování nad dívkami. Dívky byly v kategorii smíšená a sjednocená. V kategorii smíšené se také nacházelo jedno družstvo sestavené pouze z žen. Chlapci tedy měli výrazně lepší disciplíny než dívky, a to především disciplínu servis, přihrávku přes síť a žonglování.

Výsledky tedy dokazují, že ve většině případů mají výsledky testování vliv na konečné pořadí v turnaji. Tato práce by měla nadále sloužit pro družstva zúčastňující se pravidelně turnaje přehazované v Dřevěnici. Při dalším testování v budoucnu jim může sloužit jako srovnání a zjištění zlepšení či zhoršení sportovců v jednotlivých disciplínách. Taktéž jim může napomoci k tréninku jednotlivých disciplín a herní taktiky.

Limity práce a doporučení k dalšímu výzkumu:

Opakované testování a porovnávání jednotlivých výsledků testů individuálních dovedností a výsledků turnaje.

8 SOUHRN

Diagnóza MP je mimo jiné charakterizována tzv. omezeními v exekutivních funkcích, tj. v rozhodování, volbě pohybové rekreace ve správném čase a ve správném prostoru. Proto je otázkou, zda týmový sport postavený na této charakteristice, mohou provozovat i sportovci s MP.

Cílem této práce proto bylo zjistit vztahy mezi výsledky individuálních testů dovedností, konečném pořadí v turnaji a rozdělení družstev do jednotlivých kategorií ve sportu „přehazovaná“. Výzkum byl při 16. národním turnaji v přehazované pořádaným ČHSO, kde jsme měřili sportovce v testech individuálních dovedností. Turnaj se konal na známých volejbalových hřištích v Dřevěnici. Turnaje se účastnilo 16 partnerů a bylo testováno 161 sportovců, rozdělených do finálových kategorií: chlapani – smíšená – sjednocená A a B. V průběhu turnaje jsme sledovali výsledky jednotlivých družstev a také jednotlivá družstva měřili v testech individuálních dovedností. Zjistili jsme, že do jednotlivých kategorií byli rozděleni adekvátně. Nejvíce bodů dosáhlo družstvo SK Lvíčata Dolní Lánov a to 1 448 bodů. Nejméně bodů a to 547 mělo družstvo SK Sršni Milovice. Muži na tom v testování byli daleko lépe než ženy. Zvládali jednotlivé disciplíny lépe a měli větší počet bodů. Výsledky IST odpovídají výsledkům na hřišti, i když týmový výkon není součet individuálních výsledků testů.

Do dalších let bych doporučila každoroční testování sportovců na turnaji a sledování a porovnávání výsledků z předchozích ročníků. Dále testy mohou pomoci trenérům s trénováním jednotlivých disciplín, které pomáhají k lepší hře přehazované.

9 SUMMARY

Mental disabilities diagnosis is characterized among other things with limitations in executive functions. These are making decisions, choosing physical recreation in right time and on right place. So question is if sportsmen with mental disabilities can do the team sport built on this feature.

Purpose of this work was fading put relations among individual akill tests, final tournament order and team division to the particular categories of throw ball. Research was during the 16. National tournament of throw ball organized by ČHSO, where we measured sportsmen in individual skill tests. Tournament was performed on well known volleyball courts in Dřevěnice. There were 16 partners on the tournament and it was tested 161 sportsmen splitted to the final categories: boys – mixed – unified A and B. We were keeping eye on particular team´s scores within tournament and we were also measuring particular teams in individual skill tests. We found out they were splitted adequately to the particular categories. The highest score had team SK Lvíčata Dolní Lánov and it was 1 448 points. The lowest score – 547 points, had team SK Sršni Milovice. Men had far better scores in testing then women. Men managed particular disciplines better and They also had higher score. Results of IST reflecting results on courts. Anyway team achievement is not sum of individual scores in tests.

I would recommend every year sportsmen testing on tournament and following and comparing results from last years to the future. Tests can assist Fuchs with training of particular disciplines which help to the better game of throw ball.

10 REFERENČNÍ SEZNAM

- Balsom, P. D. a kol. (1994). Fyziologické požadavky herního výkonu. In K. Hůlka & H. Bělka. *Diagnostika herního výkonu v basketbale a házené*. Olomouc: univerzita Palackého v Olomouci.
- Blanchard, V. (2005). Sportovně pohybová aktivita. In M. Blahutková, E. Řehulková & Š. Dvořáková. *Pohyb a duševní zdraví*. Brno: Paido.
- Buchtel, J. a kol. (2005). *Teorie a didaktika volejbalu*. Praha: Karolinum.
- Čelikovský, S. (1975). *Antropomotorika pro studující tělesnou výchovu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Dolejší, M. (1978). *K otázkám psychologie mentální retardace*. Praha: Avicentrum.
- Dovalil, J. a kol. (2008). *Lexikon sportovního tréninku*. Praha: Karolinum.
- Choutka, M. (1972). *Didaktika sportu: Teorie sportovního tréninku a soutěžení*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Choutka, M. (1981). *Sportovní výkon*. Praha: Olympia.
- Jansa, P., Dovalil, J. a kol. (2007). *Sportovní příprava*. Praha: Q-art.
- Ješina, O., Kudláček, M. a kol. (2011). *Aplikovaná tělesná výchova*. Olomouc: univerzita Palackého v Olomouci.
- Ješina, O., Janečka, Z. a kol. (2008). *Aplikované pohybové aktivity v zimní přírodě II*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kaplan, O. & Buchtel, J. (1987). *Odbíjená*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Klímeček, J. (2014). *Ukazatelé kooperace sportovců s mentálním postižením s partnery v kontextu sjednocené přehazované speciálních olympiád*. Bakalářská práce. Olomouc: Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého.
- Měkota, K., Kovář, R. & Štěpnička, I. (1988). *Antropomotorika II*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Novosad, J. (1993). *Základy sportovního tréninku*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Retrieved 1. 10. 2014 from World Wide Web:

<http://apps.who.int/classifications/icd10/browse/2010/en#/F70-F79>

Slepička, P., Hošek, V. & Hátlová, B. (2006). *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum.

Slovík, J. (2007). *Speciální pedagogika*. Praha: Grada.

Sobotka, V. (1995). *Teorie a didaktika odbíjené*. Brno: Masarykova Univerzita v Brně.

Special Olympics (2014). <http://www.specialolympics.cz/>

Švarcová, I. (2003). *Mentální retardace. (2nd ed.)*. Praha: Portál.

Švarcová, I. (2011). *Mentální retardace. (4th ed.)*. Praha: Portál.

Tilinger, P. (2012). *Sport osob s intelektovým postižením*. Praha: Karolinum.

Vágnerová, M. (2012). *Psychologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál.

Valenta, M., Michalík, J. & Lečbych, M. (2012). *Mentální postižení v pedagogickém, psychologickém a sociálně-právním kontextu*. Praha: Grada.

Valenta, M. & Müller, O. (2003). *Psychopedie*. Praha: Portál.

Válková, H. (2012). *Speciální olympiády*. E-learningový text, FTK UP. www.ftkup,Coursweat.

Vaněk, M. a kol. (1980). *Psychologie sportu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Zaciorskij, V. M. (1981). *Základy teorie testování a hodnocení v tělesné výchově a sportu*. Praha: Univerzita Karlova.

11 PŘÍLOHY

Seznam příloh:

Příloha č. 1 Pravidla přehazované

Příloha č. 2 Testy individuálních dovedností

Příloha č. 3 Tabulka hodnot testů (IST) kategorie chlapci

Příloha č. 4 Tabulka hodnot testů (IST) kategorie smíšená

Příloha č. 5 Tabulka hodnot testů (IST) kategorie sjednocená skupina A

Příloha č. 6 Tabulka hodnot testů (IST) kategorie sjednocená skupina B

PRAVIDLA PŘEHAZOVANÉ

Žampach 1. 10. 2001,

(akt. Presidiem ČHSO dne 22. 6. 2012)

ÚVOD

Dle pravidel SOI článek I (article I), část P/4 (Section P) České hnutí Speciálních olympiád předložilo návrh na uznání přehazované jako modifikace volejbalu v národním programu ČHSO, a to s následujícím zdůvodněním.

Tento sport se od r. 1968 rozvíjí v některých oblastech ČR a při sportovních hrách mentálně postižené mládeže jsou pravidelně zařazovány i turnaje v přehazované.

Přehazovaná vznikla z potřeby vytvořit soutěživou hru s míčem, která by využila základních dovedností v házení, chytání a jejich rozvíjení v různých herních situacích. Je vhodnou přípravou k provozování dalších náročnějších sportů pro mentálně postižené, jako je košíková, odbíjená, házená. Mohou ji provozovat i sportovci s nižší úrovní schopností, neboť zpracování míče na vlastní polovině hřiště dává šanci pohybově pomalejším i těm, kteří mají zpomalené reakce na podněty a rozhodovací schopnosti.

Procvičuje se i prostorová orientace, pohyblivost, motorika. Rozvíjí se myšlení, učí se používat ve hře taktiky. Je vhodným sjednoceným sportem sportovců a partnerů dle pravidel SOI.

Přehazovaná se stala akreditovaným národním sportem ČHSO v roce 1995. Od tohoto data klub Žampach každoročně pořádá národní turnaje v Dřevěnici.

PRAVIDLA

Článek I. :

- a) Přehazovaná je týmový sport síťový o 6 hráčích na hřišti, jehož smyslem je dosáhnout vítězství ziskem 15 bodů dle dále formulovaných pravidel.
- b) Vypisují se oficiální soutěže v kategoriích:
  1. Týmová utkání v kategoriích: muži – ženy – smíšené týmy
  2. Sjednocená týmová utkání.
  3. Testy individuálních dovedností.
- c) Smíšený tým se skládá z hráčů obou pohlaví, přičemž musí být minimálně 2 a maximálně 4 hráči stejného pohlaví (výklad: 4M + 2Ž, 3M + 3Ž, 2M + 4Ž).
- d) Tým reprezentuje zpravidla jeden klub SO. Je povoleno i sdružení hráčů z více klubů, soutěžících pod dohodnutým názvem.
- e) Sjednocená týmová utkání jsou popsána v čl. VI.
- f) Testy individuálních dovedností jsou popsána v čl. VII.

Článek II.: Hřiště a vybavení

a) Rozměry hřiště

Hřiště má tvar obdélníku o rozměrech 14 m délky a 9 m šířky. V tom jsou započteny i čáry široké 5 cm. Námitky proti rozměrům a vybavení hřiště lze podat ½ hod. před zahájením utkání.

b) Označení hřiště

Hřiště je označeno dobře viditelnými čarami, širokými 5 cm, které mají být vzdáleny od pevných předmětů v tělocvičně 1 m, v přírodě 2 m.

K vyznačení hřiště se nesmí používat motouzu, latí a podobně. 3 / 11

c) Sloupky

Sloupky na upevnění sítě jsou vnitřní stranou vzdáleny nejméně 1 m od postranní čáry.

Článek III. Rozhodčí

Utkání řídí 2 rozhodčí, jejich pomocníkem je zapisovatel.

Povinnosti 1. rozhodčího:

První rozhodčí rozhoduje, kdy je míč ve hře, kdy bylo dosaženo bodu, měří oddechový čas (používá píšťalku). Před utkáním zjistí, zda je v pořádku hřiště, míč, ověří totožnost hráčů dle soupisky.

Rozhodnutí „prvního“ rozhodčího je vždy konečné.

Stanoviště 1. rozhodčího je za upevňovacím sloupkem, mělo by být upraveno tak, aby rovina očí byla nejméně 50 cm nad horním okrajem sítě.

Povinnost „druhého“ rozhodčího:

- sleduje pomezí čáry, střední čáru pod sítí, zda míč nebyl zahrán do autu a střídání po dosažení bodu.

Zapisovatel:

- zaznamenává stav dosažených bodů a oddechové časy. Po každé chybě hlásí stav utkání.

Článek IV. Hráči a náhradníci

- a) Každé družstvo tvoří 6 hráčů a libovolný počet náhradníků nejvíce však šest. U smíšených družstev (MP chlapci a děvčata) tvoří družstvo 3 chlapci a 3 děvčata.
- b) Střídání hráčů provádí trenér, který pouze při „mrtvém“ míči požádá slovně nebo znamením kteréhokoliv rozhodčího o výměnu hráčů.

obr. 2

střídání hráče: dlaní opsat vertikální kroužek kolem druhé ruky

Střídající náhradník se musí hlásit rozhodčímu zvednutím ruky a musí vždy zaujmout místo střídaného hráče. Jakmile zaujme místo, střídaný hráč ihned odchází z hřiště a svůj odchod rovněž ohlásí zvednutím ruky.

V každém setu lze střídat dvakrát a při indispozici některého hráče lze nahlásit výměnu za něj. V dalších setech lze nastoupit v jiné sestavě.

c) Oddechový čas

Každé družstvo si může v zápasu vyžádat 1 oddechový čas (2 minuty), který rozhodčímu ohlásí trenér smluveným znamením nebo slovně.

obr. 3

skrčit a připažit levou a skrčit předpažmo pravou, ruce tvoří písmeno „T“

d) Úbor hráčů

Družstvo musí mít jednotný úbor, při chladném počasí lze hrát v teplákové soupravě. Každý hráč musí být označen na zádech číslem 15 cm vysokým a na prsou 10 cm vysokým.

e) Chování na hřišti

Všichni hráči, náhradníci i trenéři se musí chovat ukázněně a dodržovat pravidla hry.

Neukázněné chování trestá rozhodčí buď napomenutím, či ztrátou bodu nebo vyloučením ze hry.

Článek V. Pravidla hry

a) Volba stran a podání

Losování se provádí mincí. Družstvo, které získalo výhodu volby, může zvolit buď podání, nebo stranu hřiště.

V případě, že družstvo, které zvítězilo v losování zvolit podání, druhé družstvo volí stranu.

V setech se ve výhodě prvního podání družstva střídají. Před rozhodující sadou (třetí) se losuje znova.

b) Počet a postavení hráčů

Družstvo tvoří šest hráčů, kteří jsou rozestavěni na své polovině následovně:

3 u sítě (v útočné polovině)

3 ve druhé řadě (v obranné polovině)

O	O	O	O
O	O	O	O
O	O	O	O

V průběhu hry se mohou hráči po hřišti pohybovat bez omezení, ale při podání musí vždy zaujmout svou pozici.

c) Podání

Podání provádí pravý zadní hráč. Musí být provedeno ihned po zapísknutí rozhodčího z kteréhokoliv místa za hranicí hřiště hozením míče jakýmkoliv způsobem kamkoliv do soupeřova pole (nikoliv odbitím). Podání musí být provedeno za hranicí hřiště. Dotek míče o síť není chybou. Nepřehozený míč, míč hozený mimo hřiště znamená bod pro soupeře. Příjem podání od soupeře je tolerován s více doteky.

d) Způsob hry

Míč může být zahrán kteroukoliv částí těla nad pasem (např. hlavou). K zahrání míče do soupeřova pole má družstvo možnost tří úderů (t. j. dvakrát přihrát ve vlastním poli, třetí míč musí být hozen do soupeřova pole). Ve vlastním poli mohou hráči chytit a hodit, nebo odbít. Do soupeřova pole musí být míč hozen. Mezi jednotlivými údery se nesmí míč dotknout země nebo jakéhokoliv předmětu. Jestliže hráč stojí při zpracování míče mimo hřiště, zůstává míč ve hře. Dotknou-li se dva hráči současně míče, pak další míč musí jít přes síť, jinak je hodnoceno jako chyba a bod pro soupeře. S míčem není dovoleno udělat více jak tři kroky. Více kroků je hodnoceno jako chyba a bod pro soupeře. Míč se nesmí držet déle než 3

vteřiny, delší držení míče je bod pro soupeře. Hráč se nesmí dotknout sítě ani při přehazování. Každý dotek sítě je hodnocen jako chyba a znamená bod pro soupeře. Hráči nesmí překročit střední čáru, ani manipulovat pod sítí v poli soupeře. Pokud dojde k tomuto přestupku, je hodnocen jako chyba a znamená bod pro soupeře. Dotek sítě míčem při přehazování není na závadu, pokud míč přeletí do soupeřova pole.

Smeč

- je útočný úder, který může být zahrán jednou nebo oběma rukama. Po úderu může hráč rukama přesáhnout přes síť, ale nesmí se jí dotknout. Dotek sítě rukou je chyba a bod pro soupeře. Smečovat mohou všichni hráči, - hráči ze zadní poloviny mohou smečovat jen ze zadní poloviny.

Blok

je ochrana proti soupeřovu útoku, prováděná těsně u sítě pažemi vzpaženými proti míči. Blokovat mohou jen hráči přední řady. Dotknou-li se blokující hráči míče počítá se blok za jeden dotek. Po nezdařeném bloku tentýž hráč může míč chytit či drazit. Jestliže se blokující hráč míče nedotkl, může rukama přesáhnout přes síť, ale nesmí se jí dotknout. Totéž platí po provedení bloku.

a) Bod a ztráta podání

Jestliže se hráč družstva dopustí chyby (nechytí míč apod.), získává bod a podání soupeř. Při každém zisku bodu a podání dochází ke střídání hráče na podání. Střídání hráče na podání se děje vždy o jedno místo ve směru hodinových ručiček. Zároveň se o jedno místo posunují všichni hráči.

b) Set

Družstvo, které získá 15 bodů – vyhrává „ set „. Nejtěsnější poměr může být 15 : 13. Při rovnosti bodů za stavu 14 : 14 se pokračuje tak dlouho, dokud jedno

z družstev nezíská převahu (rozdíl) 2 bodů. Hraje se na 2 vítězné sety. Do bodového hodnocení při turnajích se za každou vyhranou sadu získává 1 bod.

c) Změna stran

Po sehrání každého setu změní družstvo strany. Před rozhodujícím třetím setem se losuje znovu.

d) Přestávky

Mezi jednotlivými sety je povolena 2 minutová přestávka.

Chyby ve hře

- a) Hráč se dotkne sítě.
- b) Hráč překročí střední čáru, nebo se dotkne soupeřova pole rukama.
- c) Hráč hraje míč částí těla pod pasem
- d) Hráč ze zadní řady blokuje.
- e) Hráč zadní řady hraje v předním poli do soupeřova pole.
- f) Hráč hraje míč dvakrát za sebou (kromě při bloku).
- g) Míč se dotkne země nebo nějakého předmětu.
- h) Míč je zahrán do autu.
- i) Družstvo hraje s míčem po čtvrté.
- j) Míč není podán správně (projde pod sítí, je podán do autu).
- k) Chybné postavení družstva.
- l) Ve hře je na hřišti více než 6 hráčů.
- m) Střídaný nebo střídající hráč není hlášen rozhodčímu.
- n) Družstvo nepodává podle pořádku.
- o) Kdokoliv z družstva se chová neslušně nebo nesportovně.

ČSKÉ HNUTÍ SPECIÁLNÍCH OLYMPIÁD

TESTY INDIVIDUÁLNÍCH DOVEDNOSTÍ

Článek VI.: SJEDNOCENÁ PŘEHAZOVANÁ

V kategorii týmové sjednocené soutěže platí pravidla sjednocených sportů v SOI, tj.: na hřišti jsou čtyři sportovci a 2 partneři.

Platí veškerá pravidla pro přehazovanou, s odlišnostmi:

- a) Partneři jsou zvýrazněni odlišným dresem,
- b) Střídání je možné jen sportovec za sportovce, partner za partnera,
- c) Partner může hrát přes síť, nesmí smečovat,
- d) Při každé akci na vlastní polovině se musí sportovec s MP zapojit do akce (příhrávky nebo hod přes síť).

Článek VII.: PŘEHAZOVANÁ – TESTY INDIVIDUÁLNÍCH DOVEDNOSTÍ

Testy individuálních dovedností (TID) slouží ke sledování stavu a vývoje obecných i speciálních pohybových dovedností a účelnosti tréninků. Testování napomáhá trenérům hodnotit výsledky své práce a sportovce správně motivuje k pravidelnému tréninku a k získávání návyků na soutěžení. TID slouží jako výchozí platforma pro zařazení do finálových skupin dle souměřitelnou úrovně. V TID lze vypsát samostatnou soutěž dle principů SOI.

Test 1 ŽONGLOVÁNÍ S MÍČEM

vybavení: míč na odbíjenou, stopky, píšťala, vymezení výšky 2 m (ryška na stěně, sloupku, síť)

popis: Hráč po dobu 60-ti sekund vyhazuje míč do výšky 2 m a chytá ho. Pokud mu míč spadne na zem, musí ho co nejrychleji zvednout a pokračovat ve hře.

hodnocení: Za každý správně chycený míč – 1 bod

Jestliže míč ani jednou nepadne na zem, připočítává se bonus + 5 bodů.

Hraje se ve dvou 60 sekundových kolech. Lepší výsledek z obou kol se započítává do konečného skóre.

Test 2 PŘIHRÁVKA OD PRSOU DO TERČE

vybavení: míč na odbíjenou, stopky, píšťala, pásmo, páska

popis: 2,5 m od zdi vyznačíme odhodovou čáru 2 m dlouhou. Na zdi ve výši 2 m.

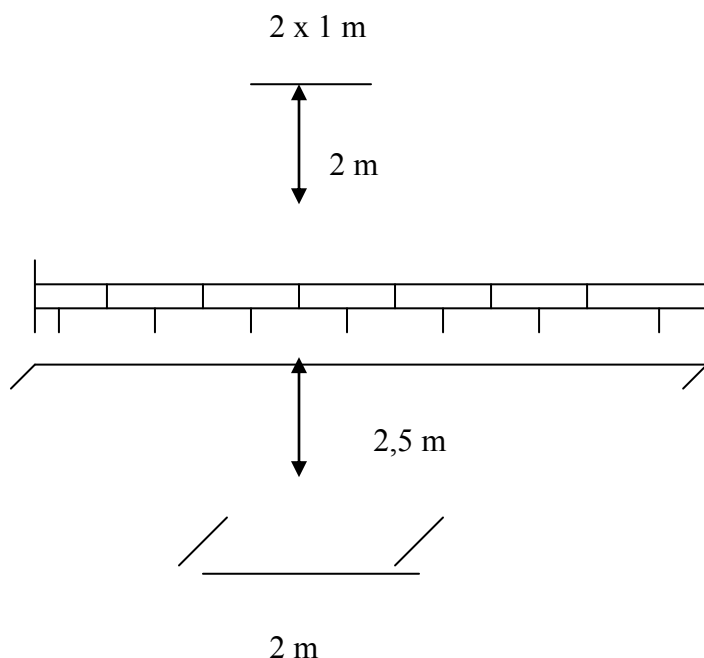
Vyznačíme obdélník 2 x 1 m.

Do tohoto terče po dobu 60-ti sek. hráči hrají přihrávku od prsou, po odrazu od zdi musí míč chytit. Jestliže míč spadne, musí ho co nejrychleji sebrat a pokračovat ve hře.

hodnocení: Za dobře provedenou, umístěnou a chycenou přihrávku – 1 bod. Pokud míč není hozen do terče, bod se nepočítá, ani když byl míč chycen. Za odhodovou čarou (2,5 m) může hráč hrát – stát kdekoliv, ale nesmí tuto čáru překročit. Překročí-li ji, bod se nepočítá. Hraje se ve dvou 60 sek. kolech. Pokud míč v časovém limitu nepadl ani jednou na zem, připočítává se bonus 5 bodu.

Lepší bodový výsledek z obou se započítává do konečného skóre.

obr. 5

Test 3 PŘIHRÁVKA S CHYCENÍM PO ODRAZU ZE ZEMĚ

vybavení: míč na odbíjenou, pásmo, páska, píšťala, stopky

popis: Ve vzdálenosti 3 m od zdi vyznačíme odhodovou čáru 2 m dlouhou. Na zdi vyznačíme úsek v délce 2 m a 2 m od země (horní hranice není určena). Hráč nahrává libovolným způsobem míč na zeď, po odrazu od zdi nechává míč dopadnout na zem a chytí ho.

Míč může chytit kdekoliv, ale odhod na zeď musí být proveden za odhodovou čárou. Hraje se ve dvou 60-ti sek. kolech.

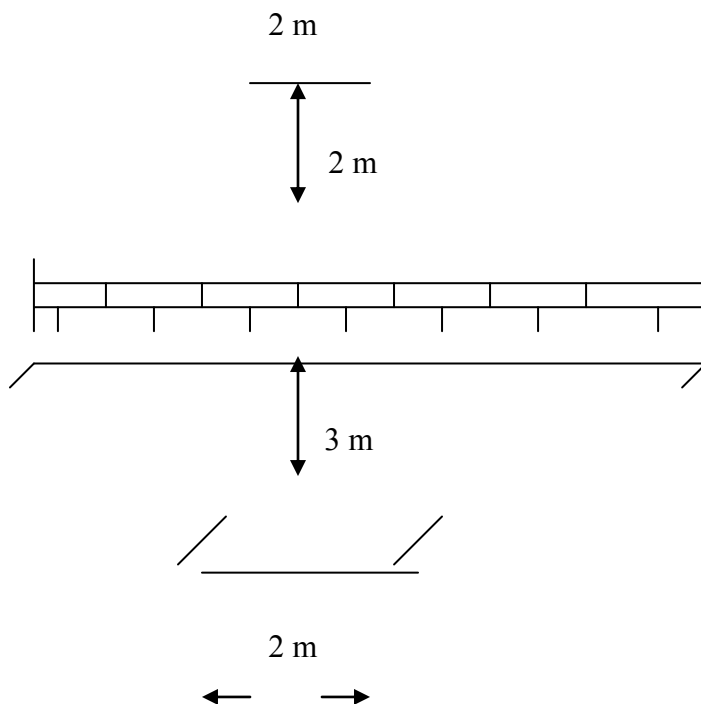
hodnocení: Za správně provedený bod a chycení míče = 1 bod.

Při správném provedení všech bodů v časovém limitu se připočítává bonus – 5 bodů.

Bod se nezapočítává:

- a) za hození míče mimo vymezené území na zdi
- b) při překročení odhodové čáry
- c) za chycení míče v letu

obr. 6

Test 4 SERVIS

vybavení: 5 míčů na odbíjenou, síť, pásmo, páska, samolepka s bodovou hodnotou

popis: Hrací plochu poloviny hřiště (t. j. 7x9 m) rozdělíme na 4 pole s různým bodovým hodnocením.

síť horní okraj: ženy, chlapani = 210 cm

muži = 241 cm

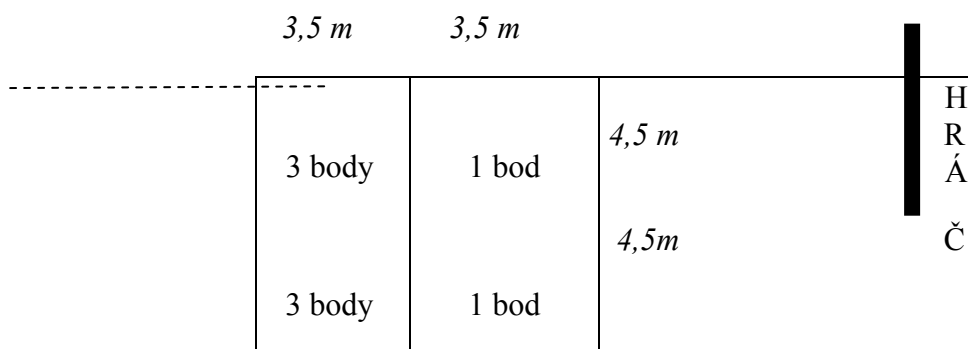
Hráč servíruje (odhod za zadní čarou) do protilehlého pole celkem 5x.

Hranici nesmí při servírování překročit. Lze použít jakýkoliv způsob servisu (nikoliv odbití). Servírovat lze z kteréhokoliv místa za zadní čarou (hranicí).

hodnocení: Za správné provedení servisu se počítají body dle vyznačené hodnoty. Jestliže jsou všechny servisy správně hozeny, započítává se bonus – 5 bodů.

Hraje se ve dvou kolech po 5 hodech.

Lepší výsledek se započítává do celkového skóre.

Test 5 PŘIHRÁVKA DO SOUPEŘOVA POLE

pomůcky: míč na odbíjenou, síť, páska

popis: Pole hráčů je rozděleno na útočnou a obrannou polovinu.

4 hody provede hráč z útočné poloviny

4 hody provede hráč z obranné poloviny

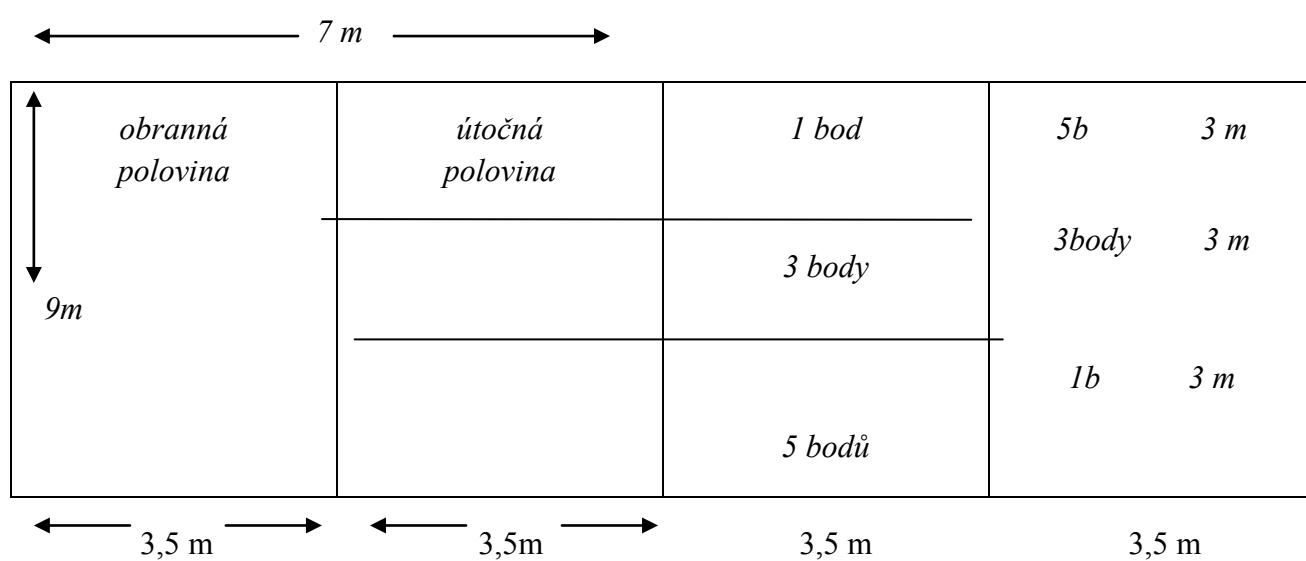
Soupeřovo pole je rozděleno na 6 území s různou bodovou hodnotou.

Horní okraj sítě je: ženy, chlapci = 210 cm

muži = 241 cm

Hráč se snaží hodit míč vrchní přihrávkou jednoruč nebo obouruč do soupeřova pole do území s nejvyšší bodovou hodnotou.

hodnocení: Skóre je součtem bodového zisku ze všech 8 hodů. Za správné přehození všech míčů se počítá bonus + 5 bodů.

FINÁLNÍ SKÓRE

Počty bodů ze všech 5-ti soutěží se sčítají.

TEST INDIVIDUÁLNÍCH DOVEDNOSTÍ – PŘEHAZOVANÁ

Tabulka výsledků:

jméno:

datum narození:

	pokus 1 záznam bodů	pokus 2 záznam bodů	bonus	celkem bodů	datum
TEST 1 žonglování					
TEST 2 příhrávka od prsou					
TEST 3 odraz od země					
TEST 4 servis					
TEST 5 příhrávka přes síť					

Výpočet skóre týmu: součet bodů jednotlivců dělený počtem otestovaných. Výsledek tvoří základ pro zařazení týmu do finálové skupiny.

SOUTĚŽ DRUŽSTEV

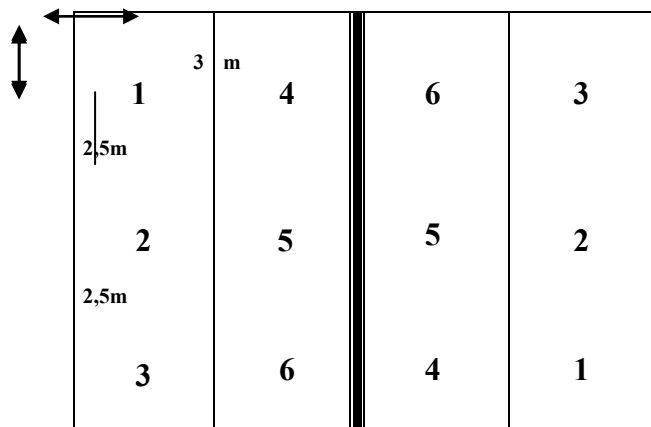
Vybavení: 2 míče na odbíjenou

hřiště 14x9 m

síť horní okraj ve výši: ženy, chlapci = 210 cm

muži = 241 cm

nálepky s označením pozic

Pravidla: Hraje se hřišti 14x9 m, menší odchylka je možná.

Hrají 2 družstva, každé družstvo rozestaví na své polovině 6 hráčů:

3 do útočné zóny

3 do obranné zóny

Hráči jsou od sebe vzdáleni 2,5 m.

Mezi hráči přední a zadní řady je vzdálenost 3 m.

Aby se vystřídali všichni hráči na všech pozicích, hraje se 6 kol.

Postup v každém kole:

1) Hráč na pozici 1 přihrává přihrávkou od prsou hráči na pozici 4 a ten přehodí míč vrchní přihrávkou.

Soupeřovo družstvo se snaží míč chytit a vrátit přes síť. Za chycený a vrácený míč získává 0,5 bodu. Rozehrávající družstvo už míč nevrací.

2) Hráč na pozici 2 přihrává hráči na pozici 5, který přehazuje do soupeřova pole.

3) Hráč na pozici 3 přihrává hráči na pozici 6, ten přehazuje do soupeřova pole.

Hráčům podává míč rozhodčí.

Dále pokračuje stejným způsobem a odehraje 1. kolo.

V dalších kolech se hráči vždy posunou o jedno místo ve směru hodinových ručiček, až se všichni hráči na všech 6-ti pozicích vystřídají.

Družstva se po každém kole střídají.

Náhradníci mohou vstoupit do hry po ukončení kola.
Trenéři nesmějí zasahovat do hry, ani dávat instrukce.

Hodnocení:

a) Za správnou přihrávku ze zadní do přední řady	+ 1 bod
b) Za správné zahrání míče hráčem přední řady do soupeřova pole	+ 1 bod
c) Za chycený a přehozený míč zpět do pole rozehrávajícího	+ 0,5 bodu

Maximální počet bodů v 6ti kolech = 72 bodů.

Vítězí družstvo s vyšším bodovým ziskem.

Dojde-li k plichtě, rozehraje se další kolo stejným postupem, ale družstva se střídají.

V tom případě musí být rozdíl 2 bodů.

Příloha č. 3 Tabulka hodnot testů (IST) kategorie chlapci

Tým	Celkem hráčů	Aritmetický průměr	Směrodatná odchylka	Nejvyšší hodnota	Nejnižší hodnota	Medián
SK Svět. Tloskov	6	155,5	17,53	180	127	157,5
SK Med. Ostr. Třeb.	6	180	30,44	235	137	177
SK Ark. Teplíce	6	243,33	46,61	288	171	264,5

Příloha č. 4 Tabulka hodnot testů (IST) kategorie smíšená

Tým	Celkem hráčů	Aritmetický průměr	Směrodatná odchylka	Nejvyšší hodnota	Nejnižší hodnota	Medián
SK Lvíč. Dol. Lán.	7	206,85	24,72	233	180	218
SK Páž. Ml. Bol.	6	174,5	18,39	200	142	181
SK Rych. nad Kněž.	7	150,42	35,14	201	98	148
SK Dravci Zběšičky	6	174,83	24,02	215	140	179,5
SK Slav. Skřivany	6	177,66	42,14	256	120	178
SK Radost Žampach	6	148,16	32,77	198	98	149,5
SK Med. Opava	7	146,57	23,40	187	121	142
SK Slav. Drač. Praha	6	150,5	10,17	161	130	153,5

Příloha č. 5 Tabulka hodnot testů (IST) kategorie sjednocená skupina A

Tým	Celkem hráčů	Počet partnerů	Aritmetický průměr	Směrodatná odchylka	Nejvyšší hodnota	Nejnižší hodnota	Medián
SK DNZ Bystré	7	2	119	33,84	159	69	129
SK Město Albrechtice	5	2	170,8	12,3	185	150	170
SK Slun. Ost. Mug.	6	2	140,83	33,87	183	102	137
SK Slav. Praha	4	2	149	14,37	163	126	155
SK Paprsek Praha	6	3	73,33	36,39	133	36	74,5

Příloha č. 6 Tabulka hodnot testů (IST) kategorie sjednocená skupina B

Tým	Celkem hráčů	Počet partnerů	Aritmetický průměr	Směrodatná odchylka	Nejvyšší hodnota	Nejnižší hodnota	Medián
SK Sport Ledce	4	2	187	10,55	204	175	184,5
SK Cmel Tuch.	6	1	139,16	41,02	188	78	147
SK Psoh. Stod.	7	1	191,85	28,6	234	149	193
SK Sršni Milov.	5	1	109,4	37,87	166	67	122